

Nr 1/2015

WSPÓLNOTA POLSKA

pismo poświęcone Polonii i Polakom za granicą

ISSN: 1429-8457

25^{lat}

SPIS TREŚCI

1	Słowo Prezesa
2	25 lat Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
6	Profesor Andrzej Stelmachowski – 18 lat w służbie Polonii i Polakom za granicą
8	Maciej Płażyński – przerwana misja
10	Bilans 25-lecia – rozmowa z prezesem Longinem Komołowskim
12	Rada Polonii Świata
14	Europejska Unia Wspólnot Polonijnych
16	Konferencja „Kraj–Emigracja”
18	I Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy
19	Światowe Spotkanie Polonii – w hołdzie Janowi Pawłowi II
20	Festiwale folklorystyczne – święto folkloru polonijnego
22	Światowe Igrzyska Polonijne
24	Ochrona dziedzictwa kulturowego poza granicami kraju
26	Lato z Polską
27	Dzień Polonii i Polaków za Granicą
28	Światowe Zjazdy Nauczycieli Polonijnych
29	Imprezy cykliczne
30	Współpraca z Prezydentami RP
31	XX-lecie Stowarzyszenia
32	Centrum Koordynacyjne Pomocy Polakom Donbasu

„WSPÓLNOTA POLSKA” PISMO POŚWIĘCONE POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ

Wydawca: Zarząd Krajowy Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
ul. Krakowskie Przedmieście 64, 00-322 Warszawa, tel. (+48 22) 556 90 26
www.wspolnotapolska.org.pl

Redakcja: Roman Wróbel (e-mail: r.wrobel@swp.org.pl)

Opracowanie graficzne: Przemysław Banasiewicz

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania nadesłanych materiałów.
Za poglądy autorów nie odpowiadamy. Materiałów niezamówionych nie zwracamy.

Projekt jest współfinansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych
w ramach konkursu na realizację zadania „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą”

ISSN: 1429-8457

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

25 lat temu lat temu w Sali kolumnowej Sejmu odbyło się I Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, na którym jego członkowie wybrali władze Stowarzyszenia. Zgromadzenie przyjęło tekst posłania „Do Polonii, Emigracji i Polaków z zagranicy”, w którym zwróciło się z przeprosinami za „krzywdy moralne wyrządzone naszym braciom z zagranicy” i z deklaracją intencji „uczynimy wszystko, aby Kraj był domem dla każdego Polaka żyjącego na obczyźnie”. Zgromadzenie uznało za priorytet nadrobienie zaległości w kontaktach i opiece nad Polakami w Związku Radzieckim. „Pragniemy skupić się przede wszystkim na niesieniu pomocy 2-milionowej społeczności polskiej w Związku Radzieckim, wobec której Kraj ma ogromny dług do spłacenia” napisano w przyjętym posłaniu.

Przez 25 lat działalności Stowarzyszenie zrobiło wiele, aby nawiązać bliskie więzi z Polakami za granicą i Polonią. Jestem przekonany, że udało nam się doprowadzić do wzajemnego ułożenia stosunków w sensie poczucia jedności narodu, którego członkowie mogą być rozrzućeni po całym świecie, ale mają poczucie wspólnych wartości i wspólnoty narodowej. Kolejne Zjazdy Polonii i Polaków z Zagranicy, których współorganizatorem była „Wspólnota Polska”, potwierdzają to przekonanie.

W dalszym ciągu w wielu miejscach na świecie odradza się polskość. Mieszkający za granicą ludzie przypominają sobie o polskich korzeniach. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” będzie zawsze wspierać te procesy.

W ostatnich latach za granicę, przede wszystkim do państw Unii Europejskiej, wyjechały przeszło dwa miliony naszych obywateli. Z nimi również musimy szukać bliskiego kontaktu. Naszym obowiązkiem jest ich wspierać. Wszyscy Polacy poza granicami powinni mieć możliwość obcowania z polską kulturą, nie tylko w wielkich miastach, lecz także na odległej prowincji, uczenia swoich dzieci języka polskiego. Wspieranie tych aspiracji i docieranie z pomocą do wszystkich naszych rodaków, nawet w najodleglejszych miejscach, to wielkie zadanie dla Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Zadanie, któremu staramy się podołać. ■

A handwritten signature in black ink, reading "Andrzej Kozłowski".

Prezes Stowarzyszenia
„Wspólnota Polska”

25 lat Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” powołano do życia w 1990 r. Pomysłodawcą i głównym inicjatorem był Andrzej Stelmachowski, profesor prawa, a w latach 1989–1991 marszałek Senatu. Warto podkreślić, iż Stowarzyszenie powstało w okresie niezwykle burzliwym dla najnowszych dziejów Polski. Od zaprzysiężenia rządu Tadeusza Mazowieckiego nie minęło nawet pięć miesięcy. Polska wciąż była członkiem Układu Warszawskiego, w kraju stacjonowało ponad 50 tys. żołnierzy Armii Radzieckiej, a w Londynie nadal działał Rząd Polski na Uchodźstwie, wielu przedstawicieli Emigracji nie przekraczało progów konsulatów PRL.

Wśród założycieli i członków Stowarzyszenia było wiele znanych osób życia publicznego, senatorów i posłów, hierarchów Kościołów chrześcijańskich, kombatanów, twórców kultury, wybitnych naukowców, lekarzy, prawników i dziennikarzy. To oni wyznaczyli stowarzyszeniu cele, które zapisane w statucie 25 lat temu, nadal nie tracą aktualności:

- inspirowanie, wspomaganie i prowadzenie wszechstronnej współpracy Polonii oraz Polaków z zagranicy z Ojczyzną w dziedzinach: oświaty, nauki, kultury, religii, gospodarki, turystyki i sportu;
- propagowanie, wspieranie i prowadzenie nauczania języka polskiego oraz podtrzymywania jego znajomości wśród Polonii i Polaków mieszkających za granicą;
- upowszechnianie w środowiskach polonijnych wiedzy o kulturze polskiej i współczesnych zjawiskach w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym kraju;
- pogłębianie w Polsce wiedzy o Polonii i emigracji;
- działanie na rzecz polskiego dziedzictwa kulturowego poza granicami kraju;
- pomoc w zapewnieniu opieki duszpasterskiej w języku polskim;
- wspieranie dążeń emigracji i środowisk polonijnych do umacniania swojej pozycji społeczno-ekonomicznej w krajach osiedlenia;
- obrona praw polskiej mniejszości narodowej;

■ działanie na rzecz rozwoju regionalnego.

Szczegółowy program Stowarzyszenia został opracowany, a następnie był modyfikowany po konsultacjach przeprowadzonych w trakcie Konferencji „Kraj-Emigracja”, spotkania Polaków oraz osób polskiego pochodzenia z całego świata w Rzymie w 1990 r. oraz podczas czterech krajowych Zjazdów Polonii i Polaków z Zagranicy w latach 1993, 2001, 2007 i 2012. Rzymskie spotkanie odbyło się pod auspicjami papieża Jana Pawła II w dniach 26–30 października 1990 r. Było pomyślane jako spotkanie przedstawicieli Polaków ze Wschodu, z Zachodu i z kraju. Uczestniczyło w nim prawie sto osób z 22 krajów świata oraz delegacja „Wspólnoty Polskiej”. Obecni byli Prymas Polski ks. kardynał Józef Glemp i delegat Prymasa Polski do spraw Duszpasterstwa Emigracji ks.

bp Szczepan Wesoły oraz liczni duszpasterze polscy z zagranicy. Spotkaniu przewodniczyli prof. Andrzej Stelmachowski, prezes „Wspólnoty Polskiej” i inż. Stanisław Orłowski, przewodniczący Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata. Uczestnicy konferencji, licznie reprezentujący Polskę z Zachodu i Wschodu, zostali przyjęci na audiencji prywatnej u Ojca Świętego Jana Pawła II, co było dla wszystkich niezwykle ważnym przeżyciem i dało początek dobrej współpracy. Z zaangażowaniem Ojca Świętego dodatkowo scementowało współpracę Stowarzyszenia z instytucjami kościelnymi, zwłaszcza w odniesieniu do Polaków w krajach byłego ZSRR.

Rozpad ZSRR postawił problem Polaków na Wschodzie w centrum zainteresowań Stowarzyszenia. W przekonaniu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Polacy na

Białorusi, w Rosji czy na Ukrainie wymagali znacznego wsparcia. W takich krajach jak Litwa czy Łotwa, występowały problemy i napięcia na linii władze krajowe – Kościół katolicki – polska mniejszość. Działania Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” na rzecz Polaków na Wschodzie przybierały różne formy. Priorytetem stało się finansowanie inicjatyw mających podtrzymywać tożsamość narodową, a w szczególności wspomaganie szkolnictwa. Niezbędna była szeroko zakrojona pomoc inwestycyjna. Wybudowano wiele nowych szkół m.in. na Litwie, Białorusi, Ukrainie. Wyremontowano wszystkie średnie szkoły polskie na Litwie, wiele z nich modernizując i rozbudowując. Stowarzyszenie wspierało również poprzez działalność inwestycyjną szkolnictwo polskie na Łotwie. Liczne szkołyki sobotnio-niedzielne i polskie klasy na całym obszarze Europy Środkowej i Wschodniej otrzymały pomoc

w formie zakupu podręczników, pomocy szkolnych, lektur i sprzętu komputerowego. „Wspólnota Polska” wspierała rozwój różnego rodzaju polskich stowarzyszeń. Podobnie wspierano rozwój polonijnej kultury we wszystkich krajach byłego ZSRR.

Kulminacyjnym punktem działalności „Wspólnoty Polskiej” na rzecz Polaków na Wschodzie było wprowadzenie tzw. Karty Polaka. W tworzenie Karty Polaka, aktywnie włączyło się stowarzyszenie, na czele z prof. Andrzejem Stelmachowskim oraz dr. Robertem Wyszyńskim.

Działania Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” skierowane były także na Polonię w krajach zachodnich. „Wspólnota Polska” starała

się przede wszystkim umacniać związki środowisk polonijnych z krajem. Emigracja niepodległościowa w Wielkiej Brytanii czy Polonia w Stanach Zjednoczonych należały do najaktywniejszych, zarówno pod względem politycznym, jak i kulturowym. Wychodząc naprzeciw powyższym problemom, Stowarzyszenie koncentrowało swoje wysiłki na promocji polskiej kultury wśród zachodnich społeczeństw.

Od chwili powstania Stowarzyszenie współpracuje z blisko 600 organizacjami i stowarzyszeniami, reprezentującymi Polonię i Polaków z całego świata. Są wśród nich zarówno te, które mają historię znacznie dłuższą niż „Wspólnota Polska”, jak Rada Polonii Świata, Kongres Polonii

Amerykańskiej, Kongres Polonii Kanadyjskiej czy Zjednoczenie Polskie w Wielkiej Brytanii, jak i te, które powstały po przemianach politycznych przełomu lat 80. i 90. Wśród nich znajdziemy organizacje reprezentujące cały kontynent – to Europejska Unia Wspólnot Polonijnych, oraz wiele stowarzyszeń powstałych po rozpadzie Związku Radzieckiego – Związek Polaków na Litwie, Związek Polaków na Białorusi, Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie, Kongres Polaków w Rosji, Związek Polaków na Łotwie, Związek Polaków w Kazachstanie i wiele, wiele innych.

Fundamentem działalności Stowarzyszenia są stałe, bieżące kontakty z tymi organizacjami

i wspieranie ich w realizacji statutowej działalności, podtrzymującej w środowisku świadomość narodową i emocjonalny kontakt z ojczyzną. Osiągamy to przez finansowanie kulturalno-oświatowych programów organizacji, dofinansowanie kosztów utrzymania siedzib i w wyjątkowych wypadkach utrzymanie etatowych pracowników. Wsparcie udzielane polskim i polonijnym środowiskom w świecie to także działania inwestycyjne – budowa i remonty Domów Polskich. Do najważniejszych obiektów wybudowanych bądź zakupionych możemy zaliczyć Dom Kultury Polskiej w Wilnie, Domy Polskie na Białorusi, Ukrainie, w Rosji i na Węgrzech. Trwa budowa Domu Polskiego w Barze oraz Domu Polskiego we Lwowie. Dom Polski we Lwowie będzie pierwszym tego typu obiektem we Lwowie i najnowocześniejszym na Ukrainie.

Również w Ameryce Południowej Stowarzyszenie budowało, remontowało i kupowało siedziby dla polskich organizacji. Zbudowane od podstaw lub wyremontowane Domy Polskie, stały się oparciem dla działalności organizacji i ośrodkiem wyzwalającym aktywność ludzi.

Znaczną część działalności Stowarzyszenia stanowi realizacja programów zgłaszanych przez polskie stowarzyszenia z całego świata. W początkowym okresie działalności byliśmy skupieni głównie na wspieraniu inicjatyw ze Wschodu, jednak stopniowo, w miarę zaspokajania najpilniejszych potrzeb, coraz większą część środków przeznaczamy na wspieranie organizacji na Zachodzie. Dotyczy to w między innymi wspierania prasy polskiej w Europie Zachodniej, Europie Środkowo-Wschodniej i Rosji oraz licznych imprez kulturalnych. Środki finansowe na realizację tych celów Stowarzyszenie uzyskiwało w ciągu ostatnich 25 lat z Kancelarii Senatu RP, Mini-

sterstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z Ministerstwa Sportu, licznych sponsorów, takich jak Fundacja PZU, bank BZ WBK oraz samorządów terytorialnych, zarówno sejmików wojewódzkich, jak i urzędów gmin.

Stowarzyszenie przez 25 lat prowadziło działalność wydawniczą związaną z potrzebami oświatowymi. W latach ubiegłych z myślą o czytelniku polonijnym przygotowaliśmy m.in. „Historię Polski dla Piotrka”, „Kalendarz Polski – Historia i Obyczaje” czy „Poczet wielkich Polaków”. W ostatnich latach jest realizowany cykl multimedialnych lekcji historii, w atrakcyjnej formie, przybliżający kluczowe momenty historii wschodnich obszarów II Rzeczypospolitej.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” dąży również do doskonalenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli polskich za granicą przez organizowanie i finansowanie w kraju i za granicą warsztatów metodycznych. W trosce o stworzenie płaszczyzny wymiany poglądów i doświadczeń polonijnych nauczycieli i działaczy oświatowych organizowało cykliczne, co kilka lat, Forum Oświaty Polonijnej. Wyrazem szczególnej troski o polonijną edukację jest powołanie w Domu Polonii w Ostródzie Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli SWP, który oprócz wielu kursów, szkoleń i konferencji metodycznych organizuje także Światowe Zjazdy Nauczycieli Polonijnych.

Działania te są uzupełniane przez aktywność społeczną. Wykorzystuje je lansowana przez „Wspólnotę Polską” koncepcja tzw. szkół patronackich, polegająca na nawiązywaniu kontaktów bezpośrednich między szkołami w Kraju, na Zachodzie i na Wschodzie, a w ślad za tym na wymianie młodzieży, wzajemnej pomocy itp.

Jednym z nowych kierunków aktywności „Wspólnoty Polskiej” jest opieka nad polskimi migrantami, którzy opuścili kraj po otwarciu rynków pracy w Unii Europejskiej w maju 2004 r. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” realizuje m.in. od 2014 r., we współpracy z Polską Macierzą Szkolną w Londynie, dwuletni projekt wsparcia szkół polonijnych w Wielkiej Brytanii. Projekt ma na celu wzmocnienie oświaty polonijnej w Wielkiej Brytanii oraz promocję języka polskiego, zarówno poprzez bezpośrednie wsparcie finansowe i metodyczne szkół, jak i Polskiej Macierzy Szkolnej jako organizacji doradczej, wspierającej merytorycznie i reprezentującej polskie środowisko oświatowe w tym kraju. W 2014 r. w ramach projektu dofinansowanych zostało 91 szkół z terenu całego Zjednoczonego Królestwa, do których uczęszcza 12 390 uczniów. Pomoc obejmowała opłaty za wynajem sal lekcyjnych, koszty zakupu podręczników i pomocy dydaktycznych oraz transportu podczas wycieczek edukacyjnych i dojazdów do szkół. Blisko 1100 nauczycieli otrzymało również okolicznościowe nagrody jako wyraz uznania dla ich pełnej zaangażowania i poświęceń pracy, wykonywanej często bez wynagrodzenia.

Podsumowując 25 lat działalności Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, należy stwierdzić, że jednym z głównych osiągnięć Stowarzyszenia było podniesienie problemu Polaków na Wschodzie, których istnienie było negowane niemal przez cały okres PRL. To także odbudowanie poczucia wspólnoty wszystkich Polaków, niezależnie od miejsca, w którym przyszło im żyć.

„Wspólnota Polska” to nie tylko stowarzyszenie, lecz także wspólnota tych 20 mln Polaków rozsiansych na całym świecie, wspólnota narodowa, którą trzeba budować. ■

Profesor Andrzej Stelmachowski

– 18 lat w służbie Polonii i Polakom za granicą

Kiedy w 2009 roku odszedł od nas prof. Andrzej Stelmachowski, zapewne nie do końca zdawaliśmy sobie sprawę z jego roli jako osoby, która ukształtowała widzenie całego kompleksu spraw polonijnych Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Dostrzegamy to z całą ostrością dopiero dzisiaj, gdy kolejni prezesi Stowarzyszenia, odciskając na nim piętno swej indywidualności, podążają w gruncie rzeczy wytyczonymi przez pana Profesora ścieżkami. „Wspólnota Polska”, choć założona przez wielu wybitnych przedstawicieli rodzącej się III Rzeczypospolitej, była w istocie jego dzieckiem.

Pierwsze lata działalności Stowarzyszenia to czas, kiedy Profesor funkcjonował w kręgu polityki. Jako Marszałek Senatu RP miał wpływ na wiele toczących się procesów, mógł oddziaływać na rzeczywistość w stopniu wykraczającym znacznie poza możliwości prezesa dużej organizacji pozarządowej. Dzisiaj trudno już oddzielić jego inicjatywy i działania jako marszałka senatu od tych, które zapoczątkował jako prezes Stowarzyszenia. Najpoważniejsze wydarzenia tego okresu – pamiętna rzymska Konferencja Kraj-Emigracja z 1990 r. i następujący wkrótce po niej I Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy oraz przekazanie na Zamku Królewskim w Warszawie insygniów II Rzeczypospolitej – to symboliczne wydarzenia, które usunęły podziały między krajem, Polską i Polakami ze Wschodu, istniejące od czasu ustanowienia powojennych porządków w Europie i utrwalające te podziały w rozproszonym przez wojnę narodzie. Te wydarzenia przywróciły Polakom w kraju wiedzę o wojennej emigracji i Polakach pozostawionych na Wschodzie, uczyniły nas na powrót jednym narodem. Profesor

dał nam wszystkim, którzy obcujemy na co dzień z problematyką polonijną, fundament – poczucie jedności i wzajemnej odpowiedzialności. Ten fundament, położony w Rzymie w październiku 1990 roku, zachował trwałość do dzisiaj i jest najważniejszym dziedzictwem, jakie pozostanie po pierwszych latach działalności „Wspólnoty Polskiej”, kierowanej przez prof. Andrzeja Stelmachowskiego.

Po roku 1992 Profesor odsunął się od działalności politycznej, poświęcając się swemu dziełu – Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”, które zawsze traktował jak narzędzie stworzone do służby – służby Polakom z zagranicy, szczególnie tym, nad których głowami politycy przesunęli granice na Zachód.

Profesor Stelmachowski był postacią o niezwykle silnej osobowości i jako taki pozostawił po sobie niezliczone anegdoty. W naturalny sposób budził szacunek i potrzebę zachowania dystansu. Nauczył nas, że mamy przede wszystkim okazywać serce i zrozumienie, robić wszystko, aby okazać pomoc i rozwiązać problemy. Mieliśmy służyć, podobnie jak sam Profesor, Polonii i Polakom z zagranicy.

Z codziennych kontaktów, załatwianych spraw, rozwiązywanych problemów, ze sposobu, w jaki Profesor interpretował materię spraw, którymi zajmowała się „Wspólnota Polska”, wyłaniała się wizja polonijnej rzeczywistości, która powoli, lecz z żelazną konsekwencją, była przekazywana wszystkim pracownikom oraz członkom Stowarzyszenia. Wizja ta nadal kształtuje Stowarzyszenie.

Profesor uważał, że my, Polacy, niezależnie od miejsca, w jakim żyjemy, stanowimy wspólnotę, a w związku z tym mamy wobec tejże wspólnoty powinności, między innymi zobowiązanie do wzajemnej pomocy. Szczególna misja świad-

czenia pomocy Polakom żyjącym poza granicami kraju przypadła, zdaniem pana Profesora, naszemu Stowarzyszeniu. Pierwszy Prezes dawał codzienny wyraz szczególnej łączności z tymi Polakami, których historia pozostawiła na wschód od naszych dzisiejszych granic. Uważał, że ciąży na nas obowiązek reprezentowania Polaków, którzy zostali opuszczeni na Wschodzie,

wobec państwa polskiego, wobec całego społeczeństwa. Stąd wynikała szczególna troska i uwaga, z jaką traktował problem repatriacji Polaków z Kazachstanu i Azji Środkowej. Stąd ogromna waga, jaką przykładął do budowy struktur organizacyjnych i materialnej infrastruktury na Wschodzie. ■

Andrzej Grzeszczuk

Maciej Płażyński

– przerwana misja

Podczas VII Walnego Zebrania Delegatów Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, w dniu 11 maja 2008 r., po wielu latach piastowania stanowiska prezesa Stowarzyszenia przez prof. Andrzeja Stelmachowskiego, nowym prezesem został b. marszałek Sejmu i b. wicemarszałek Senatu RP Maciej Płażyński.

Nowy Prezes bardzo aktywnie zaangażował się w prace Stowarzyszenia, inicjując nowe kierunki prac. M. Płażyński dobrze rozumiał, czym jest dziedzictwo Kresów dla polskiej tożsamości. Nawiązując do kresowego pochodzenia swojej rodziny, mówił na początku swojej działalności: „Sentyment do Kresów jest w Polsce sentymentem szerszym niż miejsce urodzenia. Właśnie na tych pogranicznych terenach kształtowała się przecież nasza kultura. We wzorzec polskiego patriotyzmu mamy wpisane to wszystko, co działo się w przeszłości na Kresach, które stały się częścią naszego polskiego kościoła”.

Działania Macieja Płażyńskiego w Stowarzyszeniu miały kilka ważnych wymiarów. Po pierwsze, M. Płażyński skupił się na bieżącej pomocy mniejszościom polskim zamieszkującym u naszych sąsiadów, przede wszystkim szukanym Polakom z Białorusi. Zapraszał do Polski na spotkania i konsultacje działacze Związku Polaków na Białorusi, z ówczesną prezes Andżeliką Borys na czele, odwiedzał ich na Białorusi. Brał udział w procesach sądowych polskich działaczy, nagłaśniał ich sprawy, organizował naukę polskiego języka i kultury wśród dzieci i młodzieży.

Prezes Płażyński i „Wspólnota Polska” pod jego kierownictwem interweniowały również u władz

Litwy i Niemiec w sprawach ważnych dla tamtejszych diaspor Polaków; na Litwie – pisownia polskich nazwisk i szkolnictwo polskie, w Niemczech – uznanie Polaków za mniejszość.

W sierpniu 2009 r., tuż przed uroczystościami 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej, M. Płażyński w imieniu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” skierował listy do premiera RP Donalda Tuska oraz kanclerz Niemiec Angeli Merkel, w których apelował do tych polityków o podjęcie działań zmierzających do uznania Polaków za mniejszość narodową w Niemczech, zwrot lub refundację mienia zagrabionego polskim organizacjom oraz moralnego zadośćuczynienia Polakom, którzy trafili do niemieckich obozów koncentracyjnych, poprzez stwierdzenie nieważności odpowiednich przepisów powstałych jeszcze w nazistowskiej III Rzeszy. Podnosił nawet najbardziej drażliwe kwestie w bilateralnych stosunkach Polaków z sąsiadami, np. kwestię masowych mordów na Polakach na Wołyniu. „Przemilczanie historii nie jest dobrym sposobem na budowanie naprawdę przyjaznych relacji i faktycznego partnerstwa. Mamy moralny obowiązek pamięci o tych, którzy zginęli za Polskę. (...) Ukraińcy muszą przyjąć do wiadomości, że taka historia miała miejsce na ich ziemi, że trzeba się z nią współ-

cześnie zmierzyć, rozliczyć, ocenić, a my mamy obowiązek strzec pamięci o tych wydarzeniach. (...) Nic nam ze strategicznego partnerstwa, jeśli będzie budowane na antypolskich mitach czy antypolskich działaniach” – mówił w wywiadzie udzielonym pismu „Wspólnota Polaka”.

Jako prezes Stowarzyszenia położył nacisk na programy edukacyjne i kulturalne, wymianę młodzieży, szkolenia dla polonijnych nauczycieli. W dwóch edycjach prowadzonej od 2009 r. akcji „Lato z Polską” ojczyznę odwiedziło kilka tysięcy polskich dzieci ze Wschodu. Był to dla nich wakacyjny wyjazd, ale jednocześnie okazja do poznania kraju, języka i kultury rodziców lub dziadków, polskiej tożsamości. Co warto podkreślić, do tej akcji zaangażował kilkadziesiąt samorządów z całej Polski, które przyjmowały u siebie grupy polskich dzieci, organizowały im program pobytu i partycypowały w finansowaniu całego projektu. Część dzieci nocowała także u polskich rodzin. Akcja „Lato z Polską” jest przykładem typowego działania Pana Macieja – do zainspirowanych przez siebie projektów zapraszał podmioty i osoby współpracujące, pomagał w dotarciu do sponsorów, miał ambicje aktywizować i mobilizować do aktywnego udziału w życiu społeczno-politycznym całe środowiska i instytucje.

Z kolei w ramach projektu „Czas na Polskę” w latach 2010 i 2011, realizowanego już po tragicznej śmierci Macieja Płażyńskiego, ale przygotowanego jeszcze pod jego kierownictwem, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” wysłało wolontariuszy – nauczycieli i edukatorów – do Ameryki Północnej i Południowej (Argentyna, Brazylia, Kanada), którzy w ramach kilkumiesięcznych staży animowali tamtejszą Polonię i przybliżali Polskę, jej kulturę i osiągnięcia.

Jako szef „Wspólnoty Polskiej” Maciej Płażyński dbał także o polskie szkolnictwo za granicą, co było szczególnie trudnym, długofalowym zadaniem, wymagającym zgrania działalności wielu instytucji w kraju, determinacji i umiejętności budowania relacji z drugą stroną.

Maciej Płażyński rozpoczął projekt „Powrót do Ojczyzny”, mający ułatwić Polakom i osobom pochodzenia polskiego z terenów byłego ZSRR (przede wszystkim Kazachstanu), zainteresowanym powrotem na stałe do Polski, przyjazd i asymilację w kraju. Przy ówczesnym stanie prawnym setki Polaków ze Wschodu przeszło pozytywnie procedurę uprawniającą do powrotu, który nie może jednak faktycznie nastąpić z braku funduszy. Według M. Płażyńskiego zintensyfikowanie akcji powro-

tów tych osób spełniłoby funkcje moralne (zadośćuczynienie historycznych krzywd, solidarność narodowa) oraz społeczne, stanowiąc częściowe panaceum na demograficzną sytuację Polski. W celu zmiany tego stanu rzeczy Prezes planował powołanie komitetu, który przygotowałby obywatelskie projekty zmiany ustawy w tej sprawie i zebrał pod nim wymagane 100 tys. podpisów obywateli.

Tak mówił o tym problemie w jednym z wywiadów: „Nierozwiązanie sprawy repatriacji uważam za zaniechanie państwa polskiego. (...) Taki był nasz moralny obowiązek i tego wymagała również polska racja stanu. Obowiązek przede wszystkim dlatego, że Polacy pojawili się w Kazachstanie nie z własnej woli, ale ponieważ uznano ich za winnych bycia Polakami (...) w sprawie repatriacji nie było determinacji politycznej (...) [ten] problem musi być rozwiązany inaczej niż do tej pory”.

Wreszcie, pod kierownictwem prezesa M. Płażyńskiego „Wspólnota Polska” zrealizowała wiele projektów edukacyjnych i promocyjnych w Polsce, np. wydanie wspólnie z dziennikiem „Rzeczpospolita” cyklu dodatków historycznych poświęconych kresom pt. „Bezkresy Rzeczypospolitej”. Wiele akcji prowadzonych przez Stowarzyszenie swoją genezę ma w osobistym zaangażowaniu

Prezesa w daną sprawę. Jako przykład można wymienić odbudowę kościoła Dominikanek w Kamieńcu Podolskim na Ukrainie, który spłonął w pożarze w roku 2009. M. Płażyński od razu zorganizował akcję pomocy tamtejszej diecezji, pozyskał sponsorów oraz doprowadził do podpisania przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” i Politechnikę Gdańską porozumienia, na mocy którego studenci Politechniki w ramach praktyk zawodowych pomagają w inwentaryzacji i dokumentacji odbudowy kościoła.

Prezes SWP Longin Komolowski tak wypowiedział się o swoim poprzedniku: Maciej Płażyński oddał „Wspólnocie Polskiej” ledwie dwa lata. Problemy Polonii i Polaków żyjących za granicą pochłonęły go tak dalece, że zdawało się, iż usunął w cień prawdziwą politykę. To jednak złudzenie – zamierzeniem Macieja Płażyńskiego było uczynienie problematyki polonijnej, zagadnień związanych z przyszłością Polaków na Wschodzie, repatriacją szkolnictwem polonijnym, dziedzictwem polskim na Kresach obszarem publicznej dysputy i przedmiotem „prawdziwej” polityki, z pełną powagą traktowanej przez sprawujących władzę w państwie. Po drugie, owe dwa lata, które Maciej poświęcił „Wspólnocie Polskiej”, były ostatnimi w jego życiu, zatem patrzymy na nie jak na swoiste podsumowanie poprzednich osiągnięć, na ukoronowanie zbyt krótkiego życia. Śmierć, która porwała go nagle, przerwała w pół drogi rozpoczęte programy, projekty, inicjatywy, wszystko to, co chciał jeszcze uczynić. Niezależnie od bardzo poważnych projektów politycznych, jakie rozważał, tym, co wypełniło owe lata, była właśnie „Wspólnota” i zadania, do których realizacji została powołana. Jestem przekonany, że „Wspólnocie Polskiej”, a właściwie temu, co symbolizuje – służbie wszystkim Polakom zamieszkałym poza granicami ojczyzny – oddał się prawdziwie i bez reszty. ■

Bilans 25-lecia

– rozmowa z prezesem
Longinem Komotowskim

■ **Panie Prezesie, Stowarzyszenie obchodzi jubileusz XXV-lecia działalności. W minionym ćwierćwieczu „Wspólnota Polska” podejmowała wiele problemów, odnotowała zarówno wiele sukcesów, jak i kilka porażek. Jak ocenia Pan minione lata i co Pańskim zdaniem zaliczyć można w poczet największych sukcesów kierowanej przez Pana instytucji?**

Istotnie wydarzyło się przez te lata bardzo wiele. Przede wszystkim zmianie uległa ogólna sytuacja polityczna Polski, jej usytuowanie w Europie i świecie, a zatem także relacje pomiędzy krajem a Polonią i Polakami na Wschodzie. Zmieniły się ramy prawne, w jakich rozwiązujemy problemy dotyczące naszych rodaków żyjących za granicą, otworzyły się nowe obszary aktywności, trudne nawet do przewidzenia

w chwili, gdy „Wspólnota Polska” powstawała. Chciałbym jednak wrócić do początków i szczególną uwagę zwrócić na pierwsze lata, a właściwie na pierwszy rok naszej działalności i wydarzenie, które stało się fundamentem dla Stowarzyszenia i całego kompleksu spraw i relacji polonijnych. Było to wydarzenie, którego właściwe znaczenie i swoisty ciężar gatunkowy możemy dostrzec i właściwie ocenić dopiero z perspektywy lat. Mam tu na myśli zorganizowaną przez nasze Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” i Radę Polonii Wolnego Świata Konferencję Kraj–Emigracja, która w Rzymie, pod patronatem Ojca Świętego Jana Pawła II zgromadziła rozdzielonych przez polityczne następstwa II wojny światowej Polaków z kraju, Polaków ze Wschodu i przedstawicieli Polonii. Ta konferencja zniwelowała podziały, odsunęła nieufność i - tu pozwolę

fot. Grzegorz Gałązka

sobie na nieco patosu – na powrót uczyniła nas jednym narodem, prawdziwą Wspólnotą. Wielka w tym zasługa naszego Ojca Świętego, który zarówno podczas tej Konferencji, jak i podczas licznych spotkań z Polonią na całym świecie przypominał nam o naszych powinnościach, o wartości, jaką jest Polska, o tym że powołani jesteśmy do życia we wspólnocie, jaką jest naród. Polonia i Polacy z zagranicy także doskonale to przesłanie pamiętają i przywołują, jak zaświadczały dwa wielkie Światowe Spotkania Polonii zorganizowane przez nasze Stowarzyszenie, Radę Polonii Świata i Europejską Unię Wspólnot Polonijnych w Rzymie podczas uroczystości beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych latach 2011 i 2014. Obydwa zjazdy cieszyły się ogromną popularnością wśród Polonii. Nasze Stowarzyszenie przygotowało z tej okazji wspaniałe koncerty, znakomicie ocenione przez widzów i transmitowane przez Telewizję Polską.

Podsumowując wątek sukcesów Stowarzyszenia: współudział we wspomnianym procesie pojednania i integracji Polaków to największy sukces „Wspólnoty Polskiej”.

Wśród sukcesów nieco mniejszych, ale bardzo istotnych, nawet w sensie symbolicznym, koniecznie wspomnieć należy o Domu Polskim we Lwowie. Po ćwierćwieczu starań osiągnęliśmy nasz cel. We Lwowie stanie wkrótce piękny, nowoczesny i funkcjonalny budynek, który zaspokoi potrzeby zarówno miejscowych Polaków, licznych w tym mieście polskich organizacji, jak i tłumnie odwiedzających Lwów gości z kraju.

■ W czym upatruje Pan największej porażki Stowarzyszenia?

Nie określiłbym tego jako porażki. Powiem raczej, że to najpoważniejszy problem, jaki nie znalazł dotąd zadowalającego rozwiązania. Mam tu na myśli sprawę repatriacji, Polaków z Kazachstanu i szerzej, z krajów Azji Środkowej i częściowo także Rosji. Repatriacja była przedmio-

tem szczególnej troski prof. Andrzeja Stelmachowskiego, pierwszego prezesa Stowarzyszenia. Wiele energii poświęcił jej także drugi prezes, Maciej Płażyński, zabrany przez śmierć w trakcie przygotowywania społecznego projektu ustawy, która repatriację miała usprawnić. Jest to także zagadnienie, jakiemu i ja poświęcam wiele uwagi, choć w sytuacji, gdy projekt nowej ustawy procedowany jest w sejmowej komisji, trudno o spektakularne wydarzenia. Konieczna jest wytrwała i żmudna praca, przygotowywanie ekspertyz i opinii prawnych. Nie tracę nadziei, że problem ten zostanie rozwiązany ku zadowoleniu wszystkich zainteresowanych, w szczególności naszych rodaków, skazanych na życie tak daleko od Polski.

■ Panie Prezesie, wspomniał Pan o zmianie geopolitycznej sytuacji Polski. Czy w związku z tym „Wspólnota Polska” stanęła przed nowymi wyzwaniami, nieznanymi założycielom Stowarzyszenia?

Pojawił się nowy zespół problemów wynikających zarówno ze zmian w usytuowaniu Polski w Europie, jak i z ogólnej sytuacji ekonomicznej. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej, przed Polakami otworzyły się nowe rynki pracy, powstały nowe skupiska Polonii, będące efektem wzmożonej migracji młodych

ludzi w poszukiwaniu pracy i lepszych perspektyw. Towarzyszą im rodziny, a zatem i dzieci. To one są przedmiotem naszej szczególnej troski. Edukacja młodego pokolenia tzw. nowej emigracji to wielkie wyzwanie zarówno dla organizacji takiej jak nasza, jak i dla struktur państwowych, odpowiedzialnych za oświatę. Jeśli nie poświęcimy młodzieży i dzieciom wystarczającej uwagi, jeśli nie przeznaczymy na rozwiązanie ich problemu wystarczających środków, zostaną one stracone dla polskości. Mówię tutaj oczywiście w ogromnym skrócie, jako że znaczenie ma także indywidualna sytuacja każdej rodziny, zaangażowanie rodziców itd. Jednak generalnie dziecko pozostawione w obcojęzycznym środowisku rówieśniczym, bez wsparcia choćby szkółki niedzielnej, będzie się stopniowo utożsamiać z większością grupą etniczną.

■ Czego życzyłby Pan sobie jako prezes „Wspólnoty Polskiej” w nadchodzących latach?

Stabilności finansowej i organizacyjnej, pozwalającej planować przedsięwzięcia i ich realizację na kilka lat do przodu. Funkcjonujemy w materii, która wymaga długofalowego projektowania i starannie przemyślanego rozwiązywania, a nawet uprzedzania pojawiających się problemów. ■

Rozmawiał Andrzej Grzeszczuk

Rada Polonii Świata

Chociaż II wojna światowa skończyła się zwycięstwem koalicji antyhitlerowskiej, jednak Polska tylko formalnie należała do obozu zwycięzców. Stało się tak za przyczyną Związku Sowieckiego, który w 1945 r. pozbawił Polskę suwerenności na ponad 40 dalszych lat.

Tysiące byłych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i Armii Krajowej oraz uchodźców politycznych wybrało trudny los emigranta. Oni to dali początek wielkiej fali emigracji, którą z czasem kraj nazwał Drugą Wielką Emigracją. W roku 1953 na zebraniu Rady Kongresu Polonii Kanadyjskiej poruszono sprawę utworzenia światowego Kongresu Polaków. Rozpoczęto rozmowy z Kongresem Polonii Amerykańskiej i Światową Federacją Stowarzyszenia Polskich Kombatantów. Nie było rzeczą przypadku, że pierwsze

Zjazdy PWS przeplótły się dwoma pierwszymi Światowymi Zjazdami Emigracji Politycznej w Londynie (1966, 1979).

W roku 1975 została zwołana w Waszyngtonie konferencja reprezentantów zorganizowanej Polonii pod nazwą „Polonia 75”, na której stwierdzono konieczność istnienia stałego światowego porozumienia i zlecono KPK zorganizowanie w roku 1998 w Toronto pierwszego światowego zjazdu Polonii Wolnego Świata, pod nazwą „Polonia 78 – Polonia jutra”. Zjazd ten odbył się z udziałem 175 delegatów, reprezentujących Polonię w 18 krajach i był manifestacją siły. Powzięto na nim uchwałę ustanawiającą powstanie Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata (RKPWS), jej Prezydium, Biura i Komisji Roboczych. Postanowiono, że Biuro Rady będzie miało siedzibę w Toronto, a przewodniczącym Prezydium będzie każdorazowy prezes KPK. Pierwszym przewodniczącym został mec. Władysław Gertler, drugim Jan Kaszuba, trzecim Stanisław Orłowski, a czwartym mec. Marek Malicki.

W ciągu następnych 20 lat odbyły się jeszcze dwa światowe zjazdy RKPWS: II w Londynie (1984) i III w Krakowie (1992), którego uchwałą zmieniono nazwę RKPWS na Radę Polonii Świata (RPŚ). W grudniu 1999 r. w Chicago został opracowany projekt nowego statutu RPŚ.

Na przestrzeni lat 1978-2013 Rada była inicjatorem wielu wydarzeń w życiu

Prezydium Rady Polonii Świata:

- **Jan Cytowski**, Przewodniczący – KPK, Kanada
- **Michał Mackiewicz**, Wiceprzewodniczący – Wschód, ZPL – Litwa
- **Helena Miziniak**, Wiceprzewodnicząca – Zachód, EUWP – Wielka Brytania
- **Teresa Szramek**, Sekretarz, KPK – Kanada
- **Bożena Kaminski**, Skarbnik, KPA – USA
- **Czesław Maryszczak**, Członek prezydium, SPK – Wielka Brytania
- **Krystyna Reitmeier**, Członek prezydium, ZHPpgK – Kanada
- **Halina Subotowicz-Romanowa**, Członek prezydium, KPR – Rosja
- **Anna Maria Sztaba**, Członek prezydium, USOPAL – Argentyna
- **Leszek Wikariusz**, Członek prezydium – Rada Naczelna Polonii Australijskiej
- **Aleksander Zajac**, Członek prezydium – Konwent Organizacji Polskich w Niemczech
- **Tadeusz Stenzel**, Członek prezydium, Zjednoczenie Polskie w Wielkiej Brytanii

Polonii. Kolejne spotkania Rady i Polonii w 1984 r. w Londynie, w 1992 r. połączone z I Zjazdem Polonii i Polaków z Zagranicy w Krakowie, w 1995 r. w Lublinie pod hasłem „Polskość niejedno ma imię”, w 1997 r. w Gdańsku „Gdańsk 97 – Okno na świat – wczoraj, dziś i jutro”, 1998 r. w Budapeszcie „Opaszmy ziemskie kolisko”. Rada była aktywnie włączona w zorganizowanie w październiku 1990 r. w Rzymie przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” Konferencji Kraj–Emigracja, spotkania przedstawicieli Polaków ze Wschodu, z Zachodu i z kraju z udziałem przedstawicieli polonijno-duchowieństwa.

RPŚ odegrała ogromną rolę w koordynacji pomocy dla Polski przez kanały kościelne, w latach przynależności Polski do bloku sowiec-

kiego. Była to też pomoc w okresach klęsk żywiołowych (powodzie), pomoc polskiej opozycji oraz, już po 1989 r., lobbing o włączenie Polski do NATO oraz pomoc gospodarczą dla Polski, negocjacje polskich długów. Przemiany w Polsce po 1989 r. wpłynęły na inne postrzeganie roli RPŚ. Nastąpił okres poszukiwania nowej roli RPŚ w zmienionych politycznych warunkach. Ogólnie cele i zadania RPŚ pozostały w swej istocie niezmienione, choć może zmieniły się priorytety.

Szczególne miejsce, zwłaszcza w obecnej sytuacji politycznej na świecie, zajmuje zagadnienie: propagowanie i obrona dobrego imienia Polski i Polaków. Nadrzędnym celem Rady jest pomyślność Polski i Polaków.

Do RPŚ należą organizacje centralne prawie wszystkich krajów osiedlenia Polonii i Polaków oraz organizacje o zasięgu światowym. Każdy kraj członkowski Rady jest reprezentowany przez 2 delegatów, z wyjątkiem Stanów Zjednoczonych reprezentowanych przez 12 delegatów, Kanady – 5 i Niemiec – 3. Ponadto po 2 delegatów mają organizacje o zasięgu światowym, jak SPK, ZHP, Światowa Federacja Polek, USOPAŁ, EUWP. Prezydium Rady liczy 12 osób z przewodniczącym i dwoma wiceprzewodniczącymi. RPŚ jest porozumieniem organizacji polonijnych na świecie, zjednoczonych w swoich celach i zadaniach, wynikających z szeroko rozumianego interesu Narodu Polskiego. ■

Toronto, 20 kwietnia 2015 r.

Szanowny Pan
Longin Komołowski
Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Szanowny Panie Prezesie,

Z okazji 25 lecia działalności Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, w imieniu Rady Polonii Świata mam zaszczyt przekazać Panu, Zarządowi i zespołowi pracowników Stowarzyszenia gratulacje i serdeczne wyrazy uznania, za pracę dla dobra Polonii i Polaków poza granicami Kraju.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” na przestrzeni ćwierćwiecza swojej działalności może pochwalić się wieloma osiągnięciami i dokonaniem. Jest też sprawdzonym partnerem organizacji polonijnych w naszych wspólnych wysiłkach w utrzymaniu polskości na obczyźnie.

Wszystkich nas Polaków i Polonię łączy troska o naszą Ojczyznę, o jej bezpieczeństwo, dobrobyt oraz właściwe miejsce i wizerunek wśród narodów świata. Rola, jaką odgrywa Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w tym zakresie, jest dla nas bardzo istotna.

Dziękując za 25 lat działalności na rzecz Polonii i Polaków poza granicami Kraju, słowa podziękowania wraz z życzeniami dalszych sukcesów przekazujemy całemu zespołowi Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Z wyrazami uszanowania,
Jan Cytowski
Przewodniczący RPŚ

Europejska Unia Wspólnot Polonijnych

Przełomowym momentem w integracyjnym myśleniu Polonii na świecie było uzyskanie przez Polskę niepodległości i jej przystąpienie do rodziny państw demokratycznych. Działania rozpoczęła Konferencja Rzymska w 1990 r., a następnie krakowski I Zjazd Polonii Świata w sierpniu 1992 r. W swoim referacie wygłoszonym w Krakowie, ideolog integracji ruchu polonijnego, Ryszard Zakrzewski postulował stworzenie kontynentalnych sekretariatów polonijnych.

Na spotkaniu w sierpniu 1993 r. w Ramsau stworzono podwaliny przyszłej organizacji europejskiej. Konsekwencją postanowień z Ramsau było I Zebranie Europejskich Wspólnot Polonijnych, które odbyło się w Londynie, w grudniu 1993 r. i zaowocowało utworzeniem Europejskiej Rady Wspólnot Polonijnych. Na zebraniu przyjęto regulamin i powierzono prowadzenie sekretariatu Zjednoczeniu Polskiemu w Wielkiej Brytanii. Pierwszym Prezesem Rady został Zygmunt Szkopiak, ze Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii, który pełnił tę funkcję do 2000 r. Rada miała charakter konsultacyjny i reprezentacyjny, lecz nie instytucjonalny. Celami było promowanie spraw polskich i naszych polonijnych w integrowaniu się z demokratycznym Zachodem, współpraca ze wspólnotami polskimi na całym świecie oraz pomoc dla organizacji polskich w państwach postkomunistycznych.

We wrześniu 1998 r. odbył się w Pułtusku III Zjazd Europejskiej Rady Wspólnot Polonijnych. W Zjeździe udział wzięło 41 delegatów reprezentujących organizacje polonijne z 18 krajów europejskich. Zjazd przyjął szereg uchwał w sprawie duszpasterstwa, obywatelstwa, mniejszości narodowych i o „Karcie Polaka”. Na wniosek Komisji Statutowej Zjazd zatwierdził nowy

Regulamin ERWP, zlecając jednocześnie komisji dalsze prace nad opracowaniem statutu. W decyzji tej zaznaczył się wyraźnie ewolucyjny charakter zmian w strukturze europejskiej wspólnoty.

W październiku 2000 r. w Pułtusku w IV Zjeździe Europejskiej Rady Wspólnot Polonijnych udział wzięło 53 uczestników reprezentujących 29 organizacji z 22 krajów europejskich. Na wniosek Komisji Statutowej, Zjazd przyjął nowy statut i nową nazwę organizacji: Europejska Unia Wspólnot Polonijnych. Nastąpiła olbrzymia zmiana jakościowa. Po raz pierwszy dokumentem regulującym funkcjonowanie organizacji został statut, a nie regulamin. Członkami EUWP nie byli delegaci poszczególnych organizacji, lecz same organizacje. EUWP stała się „związkiem”, czyli pełną strukturą organizacyjną.

Na początku 2003 r. EUWP ogłosiła deklarację zdecydowanie popierającą przystąpienie Polski do Unii Europejskiej. Konsekwencją tego kroku była, zaproponowana przez Wiktora Moszczyńskiego, Konferencja Promocyjna Polonii Europejskiej w maju, w Senacie RP. Udział w niej wzięło 45 przedstawicieli środowisk i organizacji polonijnych z europejskiej piętnastki. Przedstawiciele EUWP wzięli również udział w dwóch ważnych konferen-

cjach: II Międzynarodowej Konferencji Polonijnej w Szczecinie pod hasłem „Polska-Polonia wzajemne oczekiwania” i w Krakowskiej Konferencji pod hasłem „Polonia a Unia Europejska – nowa jakość współpracy”. Rok ten zakończył w grudniu, w Londynie V Zjazd Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, połączony z Jubileuszem 10-lecia organizacji. Ufundowanie w 2004 r. przez EUWP pucharu „Fair Play” rozpoczyna współpracę z organizatorami igrzysk polonijnych.

Od 2009 r. EUWP jest organizatorem corocznych konferencji MONITOR EMIGRACJI ZAROBKOWEJ, poświęconej wszelkim problemom związanym ze zjawiskiem nowej emigracji zarobkowej do krajów

Unii Europejskiej, która co rok odbywa się w innym kraju.

Rok 2010 to fala protestów organizacji polonijnych przeciw wzmocnionym prześladowaniom Polaków na Białorusi. Sekretariat EUWP wydał oświadczenie w sprawie oraz skierował odpowiednie pisma do Aleksandra Łukaszenki, Prezydenta Republiki Białorusi, do Leonida Siemionowicza Malcewa, Sekretarza ds. bezpieczeństwa Republiki Białorusi, do prof. Jerzego Buzka, Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, do José Manuela

Barroso, przewodniczącego Komisji Europejskiej, i do Thorbjørna Jaglanda, Sekretarza Generalnego Rady Europy.

W listopadzie 2013 r. odbył się w Puławach VIII Zjazd Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, który wybrał na stanowisko Prezydenta EUWP Helenę Miziniak. W skład sekretariatu weszli: Wiceprezydent – Aleksander Zając, Sekretarz Generalny – Roman Śmigieński oraz trzech Sekretarzy Regionalni: Halina Romanowa (Rosja), Teresa Kopeć (Austria) i Wanda Vujisić (Czarnogóra).

Niezwykle ważnym wydarzeniem była konferencja „Polonia dla Polski w demokratycznym 25-leciu”, zorganizowana w 2014 r. przez Europejską Unię Wspólnot Polonijnych przy współpracy z Kancelarią Senatu RP i Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska”. Konferencja ukazała ogromny wkład Polonii i Polaków za granicą w zakresie pomocy dla kraju i promocji spraw dla Polski najważniejszych w minionym 25-leciu. Był to z pewnością pierwszy krok na drodze do opracowania pełnej dokumentacji tej wielkiej i pięknej działalności na rzecz Polski. ■

Londyn, 2 maja 2015 roku

W.P.

Longin Komołowski

Prezes Stowarzyszenia Wspólnota Polska

Szanowny Panie Prezesie,

Z okazji 25-lecia Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” proszę przyjąć od Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych serdeczne życzenia i gratulacje.

Wyrazy uznania kierujemy na ręce Pana Prezesa Longina Komołowskiego dla inicjatorów, założycieli i wszystkich współpracowników za ofiarną służbę budowania jedności i wspólnoty wśród naszych europejskich organizacji, różnych grup z wielu fal emigracyjnych i całej społeczności żyjącej poza krajem.

Zmiany, jakie nastąpiły w Kraju w 1989 roku, spowodowały zasadniczy przełom nie tylko dla Polski, lecz także Polaków żyjących poza jej granicami.

Rok później pod patronatem odrodzonego Senatu RP powstała niezależna organizacja „Wspólnota Polska”, która stała się naszą przystanią i domem dla wszystkich Polaków odwiedzających swój ojczysty Kraj.

Dziś, patrząc z perspektywy minionych 25 lat, należy przyznać, że miała wspaniałych architektów i budowniczych którzy na przestrzeni tego czasu zbudowali jedyną i niepowtarzalną strukturę, łączącą Polaków ze wszystkich kontynentów świata.

Z okazji tak wspaniałego Jubileuszu pragniemy wyrazić naszą wdzięczność za stałą troskę o zachowanie tożsamości narodowej, wartości moralnych, tradycji i kultury.

Przed wszystkim cieszymy się, że nadal jesteście naszym strategicznym partnerem i nierozwalnym łącznikiem z rodzinnym krajem.

Cyprian Kamil Norwid powiedział, że „Ojczyzna to zbiorowy obowiązek”. Minęły lata od chwili wypowiedzenia tych słów, a pozostają one ciągle aktualne. Dlatego wracał do nich tak często w swoim pasterskim nauczaniu Święty Jan Paweł II.

Teraz, kiedy przeobrażenie świata postępuje tak szybko, słowa te nabierają wielkiej wagi i przypominają nam, że wszystkie nowe przeobrażenia, zarówno w Kraju, jak i na emigracji, powinny dokonywać się na podstawie ponad tysiącletniej tradycji chrześcijańskiej.

Wierzmy, że „Wspólnota Polska” tę piękną tradycję przekuć będzie na coraz to nowe czyny, dla naszego wspólnego dobra.

Życzymy Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” i wszystkim zrzeszonym w niej Oddziałom dalszych sukcesów na drodze jednoczenia Polaków gdziekolwiek żyją, w poczuciu, że stanowimy jeden Naród. Życzymy satysfakcji z osiągnięć i nieustawiania w pracy nad dziełem jednoczenia ludzi.

Pragnę wyrazić przekonanie, że misja Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” dalej będzie trwała i przynosiła równie wspaniałe efekty jak dotychczas.

Na następne dziesięciolecia pracy i służby - Szczęść Boże.

Helena Miziniak -Prezydent EUWP
Prezydent EUWP

Konferencja „Kraj–Emigracja”

W październiku 1990 r., w Rzymie, pod duchowym patronatem Ojca Świętego Jana Pawła II, zorganizowano konferencję „Kraj–Emigracja” – spotkanie przedstawicieli organizacji polonijnych i polskich z 22 krajów świata oraz delegacji Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, którego prezes, prof. Andrzej Stelmachowski, reprezentował jednocześnie, jako Marszałek Senatu RP, najwyższe władze państwowe. Było to pierwsze, od zakończenia II wojny światowej oficjalne spotkanie reprezentantów całego polskiego narodu, rozdzielonego przez dziesięciolecia żelazną kurtyną.

Konferencja, przygotowana przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w porozumieniu z Radą Koordynacyjną Polonii Wolnego Świata, miała dokonać nowego otwarcia w budowaniu zaufania między Polską a Polonią i Polakami za granicą. Uznano wówczas, że miejscem właściwym dla realizacji tego zamierzenia będzie Rzym, stolica papieża Polaka, serce Kościoła katolickiego.

Wybór kardynała Karola Wojtyły na głowę Kościoła katolickiego stał się impulsem, który przywrócił wielu pamięć o polskiej tożsamości, polskie pochodzenie uczynił przedmiotem dumy, a milionom Polaków rozsianych po świecie dał poczucie przynależności do narodowej wspólnoty. Wydawało się wówczas, że papieska stolica jest miejscem w naturalny sposób najodpowiedniejszym dla historycznego spotkania rodaków rozproszonych po wszystkich krańcach ziemi.

Konferencja obradowała w dniach 26–30 X 1990 r. i zgromadziła przedstawicieli organizacji polskich i polonijnych oraz delegację „Wspólnoty Polskiej”. W konferencji udział

wzięli także duszpasterze Polaków poza granicami kraju wraz z delegatem Prymasa Polski do spraw duszpasterstwa emigracji ks. bp. Szczepanem Wesołym. Konferencję zaszczylił swą obecnością ks. kard. Józef Glemp, Prymas Polski. Uro-

zyste spotkanie przedstawicieli Polaków ze Wschodu i Zachodu oraz z kraju rozpoczęło się 26 X 1990 r. liturgią Mszy Świętej, sprawowaną w Bazylice Świętego Piotra, przez ks. kard. Józefa Glempa, ks. bp. Szczepana Wesołego i ks.

bp. Zygmunta Kamińskiego wraz z kilkudziesięcioma polskimi kapłanami obecnymi w Rzymie.

Obrady otworzyli i wspólnie im przewodniczyli marszałek Senatu prof. Andrzej Stelmachowski – prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” oraz inż. Stanisław Orłowski – przewodniczący Rady Kordynacyjnej Polonii Wolnego Świata.

29 X 1990 r. uczestnicy konferencji zostali przyjęci na audiencji prywatnej u Ojca Świętego Jana Pawła II. Spotkanie było ogromnym przeżyciem dla wszystkich zebranych, pierwszy raz tak licznie reprezentujących Polonię z całego świata, tych z Zachodu i Wschodu. 30 X 1990 r. plenarne zebranie uczestników konferencji uchwaliło deklarację Konferencji „Kraj-Emigracja” i przyjęło jako załączniki do niej wnioski wypracowane przez komisje problemowe. Zebrani uchwaili także posłanie do Kongresu Polonii Amerykańskiej i apel do rządów i narodów Europy Wschodniej. Wystosowano listy do premiera Tadeusza Mazowieckiego i premiera Rządu RP na Uchodźstwie Edwarda Szczepanika.

Uczestnicy pierwszego spotkania Polaków oraz osób pochodzenia polskiego z całego świata wyrazili przekonanie, że ma ono charakter przełomowy w historii stosunków kraju z wielomilionową diasporą polską. Spotkanie stało się świadectwem prawdy o losach Polaków żyjących we wszystkich stronach świata, w tym szczególnie doświadczonych Polaków ze Wschodu.

Podjęte zostało dzieło zbliżenia i współpracy między wszelkimi środowiskami i organizacjami, uwzględniające wielopłaszczyznowe ich zróżnicowanie. Zaczęte zostało dzieło budowania wspólnoty.

Z wdzięcznością i poczuciem odpowiedzialności przyjęto bło-

gosławieństwo Ojca Świętego Jana Pawła II udzielone uczestnikom Konferencji.

Wyrażono uznanie dla zasług Kościoła katolickiego a także innych Kościołów, w staraniach o podtrzymywanie polskości, o godność człowieka w Polsce i poza jej granicami.

Dostrzeżono wielką rolę duszpasterstwa emigracyjnego, a szczególnie duszpasterzy na Wschodzie. Wyrażono uznanie dla wielkiego ruchu społecznego „Solidarności” - za rozpoczęcie przemian moralnych, społecznych i politycznych w Polsce i w innych krajach Europy Wschodniej. Uznając zasługi obecnego Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w podjęciu starań o przywrócenie praw i zadośćuczynienie krzywdom wyrządzonym Polakom zamieszkałym poza krajem, zaapelowano o kontynuowanie tych działań. Podziękowano także Rządowi RP na Uchodźstwie oraz emigracji niepodległościowej za ich udział w walce o odzyskanie wolności i suwerenności naszego narodu.

Konferencja ukazała ogrom potrzeb Polaków na Wschodzie w zakresie zagwarantowania podstawowych praw człowieka: prawa do wolności religijnej, języka ojczystego, zdobywania wiedzy, rozwijania kultury i zachowania pomników przeszłości narodowej. Uczestnicy podjęli konkretne zobowiązania dotyczące pomocy stypendialnej i patronowania nad organizacjami polskimi na Wschodzie.

Zdając sobie sprawę z dotychczasowych zasług w tym zakresie Emigracji Wolnego Świata oraz wysiłków Polaków w kraju, zwłaszcza w ostatnich latach, wezwano do kontynuowania i koordynacji tych działań. (...)

Konferencja uznała za celowe zwołanie w kraju Zjazdu Polaków Świata w II połowie 1991 r. ■

OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II Słowo podczas audiencji w dniu 29 X 1990

Drozy Bracia i Siostry, umiłowani Rodacy,

Z Polonią całego świata spotykałem się wiele razy: tu, w Rzymie, i w innych miejscach, ale takiego spotkania jak dzisiaj jeszcze nie było. Posiada ono charakter wyjątkowy. Razem zgromadziła się Polonia, Polacy zamieszkali za granicą oraz przedstawiciele z Kraju. (...)

Powiedziałem na wstępie, że jest to spotkanie wyjątkowe, gdyż jest wynikiem nowej sytuacji, w jakiej znalazła się Polska, Europa i cały świat. Jest to spotkanie szczególne, bo został nawiązany pierwszy oficjalny kontakt z Polonią i Polakami całego świata. Przypominają mi się słowa, jakie wypowiedziałem do Polaków w Londynie w dniu trzydziestym maja 1982 roku. Mówiłem wówczas: nie można o Was myśleć, wychodząc od pojęcia „emigracja” trzeba myśleć, wychodząc od rzeczywistości „Ojczyzna”. (...)

Dzisiaj są wśród nas obecni Polacy, delegaci Polaków zamieszkałych na Litwie, Łotwie, Białorusi, Ukrainie, w Czechosłowacji, Węgrzech i w Rumunii. Nie są oni emigracją, ale zechcieli uczestniczyć w tym spotkaniu Polonii i Polaków. ... Do nich kieruję gorące słowa powitania, cieszę się wspólnie z nimi i razem z nimi dziękuję Bogu serdecznie za ten upragniony dar spotkania. Wasza historia nacechowana jest tragizmem. Zachowaliście jednak wiarę ojców. Łączy Was tradycja wieloletniej, heroicznej walki o utrzymanie własnej narodowości. Jesteście bogaci doświadczeniami lat walki o zachowanie i umocnienie swej tożsamości. Nigdy nie zapomnieliście o Ojczyźnie dzięki Waszemu przywiązaniu do polskiej tradycji i legendarnemu wprost patriotyzmowi. (...)

Możemy być dumni z tego, co mamy. Dlatego tak bardzo ważne jest, by czuć się Polakiem, mieć świadomość polskich korzeni, które sięgają tysiąca lat, a czerpią swą siłę z chrześcijańskiej wiary i kultury europejskiej. Świadomość tych związków, a zarazem świadomość wartości własnej kultury pomogą nam właściwie ocenić samych siebie i zwiększą poszanowanie kultury innych narodów. Jesteśmy odpowiedzialni za Polskę, za to, co ona stanowi, i za to, co od niej otrzymaliśmy i otrzymujemy. (...)

Ojczyzna, to nasza wspólna Matka, to nasz wielki zbiorowy obowiązek. Jesteśmy za nią odpowiedzialni.

Wszystkich polecam Bogu w modlitwie i proszę Panią Jasnogórską, aby opiekowała się naszą Ojczyzną i wszystkimi Polakami w kraju i poza jego granicami.

I Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy

I Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy zorganizowali Rada Koordynacyjna Polonii Wolnego Świata oraz Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Obrady odbywały się w dniach 19–23 sierpnia 1992 r.

Do Krakowa przybyło ok. 2 tysięcy Polaków z całego świata – reprezentantów środowisk polskich z 44 krajów. Akredytowało się 280 dziennikarzy z kraju i ze świata. Kraj reprezentowali Prezydent RP Lech Wałęsa i premier Hanna Suchocka oraz przedstawiciele Episkopatu Polski z ks. kardynałem Józefem Glempem Prymasem Polski. Obecni byli także członkowie Rady Krajowej i eksperci Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Na Zjeździe poruszano problemy współpracy z Polonią, pomocy dla Polaków ze Wschodu, a także zaapelowano o zagwarantowanie praw mniejszościom polskim w krajach postkomunistycznych. W Krakowie nastąpiło symboliczne i rzeczywiste połączenie: Polaków ze Wschodu i Polonii z Zachodu.

Polacy, niezależnie od miejsca zamieszkania, stali się ponownie

jedną Wspólnotą, a relacje między krajem a Polonią uzyskały status normalnej, bieżącej współpracy. Nigdy nie zapomniano jednak, pod czyimi auspicjami doszło do historycznego pojednania. Jan Paweł II nadal pozostawał punktem odniesienia, intensywnie obecnym duchowo patronem polonijnych spotkań, zjazdów i konferencji. ■

Uchwała końcowa Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy

W czasie pięćdziesięcioletniej polskiej wojny o niepodległość, zakończonej zwycięstwem „Solidarności”, zawołaniem Polaków na Obczyźnie, skierowanym do rodaków w kraju, były słowa: „Nie rozdzieli nas żadna kurtyna”. Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy przejdzie do historii jako spotkanie i zjednoczenie Polaków z całego świata, ze Wschodu i z Zachodu, po długich latach przymusowej rozłąki z Ojczyzną. Spotkanie to odbyło się w Krakowie, stolicy naszego wspólnego dziedzictwa historycznego i kulturalnego, któremu Polonia i Polacy za granicą pozostali wierni. Stało się ono możliwe dzięki temu, że jednym z pierwszych aktów Trzeciej Rzeczypospolitej było powołanie do życia Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” – autonomicznej organizacji, mającej służyć Polonii i Polakom poza granicami Ojczystego Kraju. Dla Polaków, którzy ścignęli pod Wawel z najdalszych wysp i wysepek polskiego archipelagu, przeżyciem była obecność na otwarciu Zjazdu Prezydenta Lecha Wałęsy. Stała się ona dla uczestników Zjazdu symbolem ciągłości między Drugą i Trzecią Rzeczpospolitą, przerwanej przez narzucone przez obcą przemoc rządu Polski wasalnej, zwanej Polską Ludową, ciągłości podkreślonej przez obecność na Zjeździe ostatniego Prezydenta RP na Wychodźstwie, Ryszarda Kaczorowskiego.

Rangę Zjazdu podniosła wysoko obecność Marszałka Sejmu Wiesława Chrzanowskiego, Marszałka Senatu Augusta Chełkowskiego, pani Premier Hanny Suchockiej, Wicepremiera Pawła Łączkowskiego i najwyższych dostojników kościelnych: księdza kardynała Józefa Glempa – Prymasa Polski, księdza kardynała Franciszka Macharskiego oraz biskupów. Zebranym w kościele Mariackim pozostanie w pamięci serdeczne powitanie księdza Metropolity Krakowskiego i wniosłe słowa pięknej homilii księdza Prymasa. Wyrażamy im za to podziękowanie. Wdzięczność wyrażamy także duszpasterzowi Polonii ks. bp Szczepanowi Wesołemu za jego homilię wygłoszoną w Katedrze Wawelskiej.

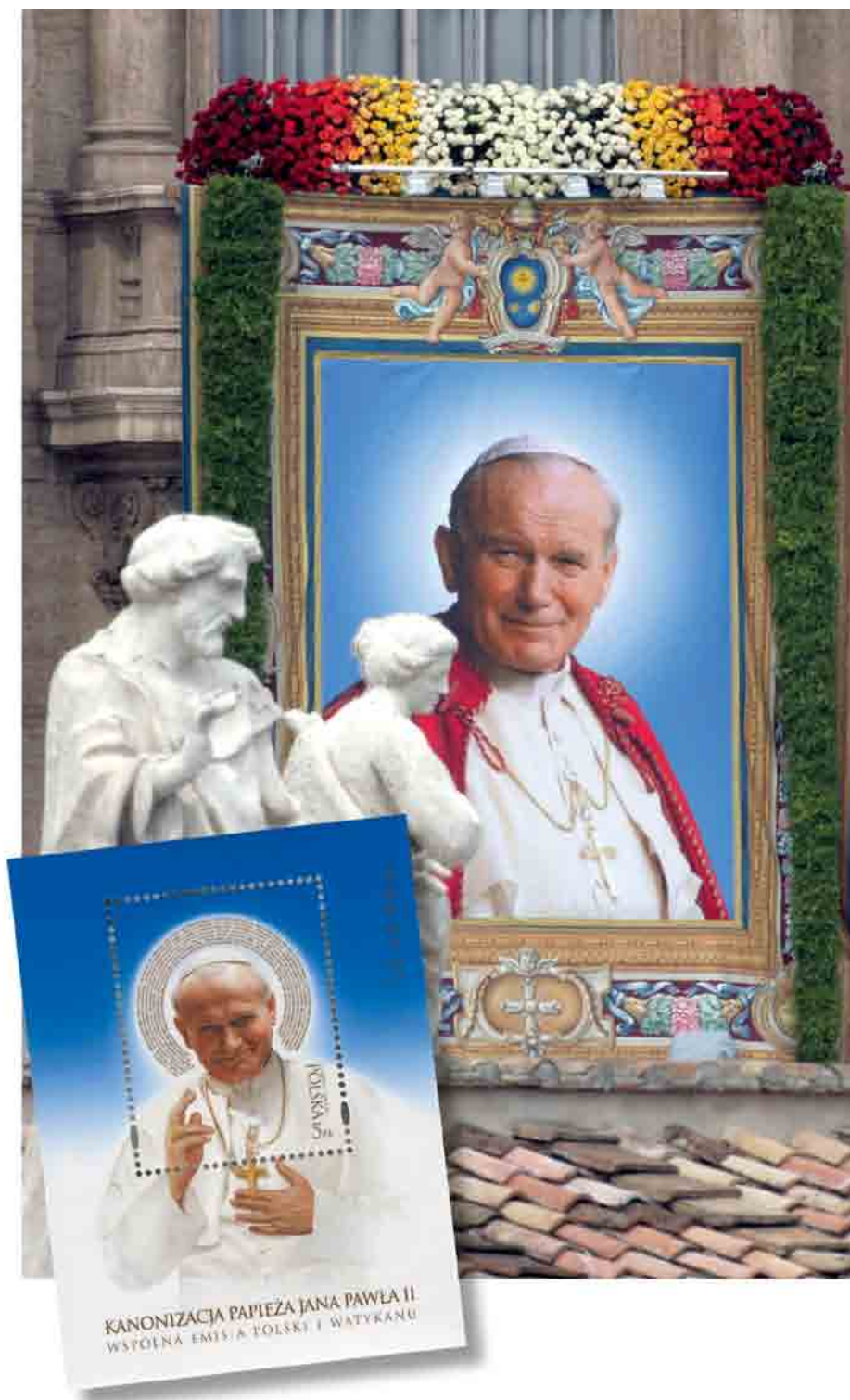
Ogniwem współpracującym z suwerennymi i niezależnymi społecznościami polskimi poza granicami Kraju stała się „Wspólnota Polska” w Warszawie. Polonia i Polacy rozsiani po świecie żyją w odmiennych warunkach krajów swego osiedlenia i przyjęli przeważnie przynależność obywatelską adoptującego państwa. Większość urodziła się poza Polską, ale ta Polska daleka a równocześnie tak bliska, jest dla wszystkich wspólnym mianownikiem. Polonię i Polaków za granicą łączy dumą pochodzenia i wspólnego dziedzictwa oraz głęboka troska o przyszłość rodzinnego kraju i gorące pragnienie spieszenia mu z pomocą. Zjazd Polonii i Polaków za Granicą stał się mocnym świadectwem wierności Polsce.

Światowe Spotkanie Polonii

– w hołdzie Janowi Pawłowi II

Kolejny raz do Wiecznego Miasta przybyli Polacy ze Wschodu i Zachodu w 2014 r. na uroczystości kanonizacyjne papieża Jana XXIII i Jana Pawła II.

Kolejny raz do Wiecznego Miasta przybyli Polacy ze Wschodu i Zachodu w 2014 r. na uroczystości kanonizacyjne papieża Jana XXIII i Jana Pawła II. Światowe Spotkanie Polonii w hołdzie Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II zgromadziło przedstawicieli największych organizacji polonijnych: Rady Polonii Świata, Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, Kongresu Polonii Amerykańskiej. Oprócz udziału w uroczystościach kanonizacyjnych na placu św. Piotra, przedstawiciele Polonii mieli też okazję spotkać się w Instytucie Polskim w Rzymie z prezydentem RP Bronisławem Komorowskim i uczestniczyć w konferencji „Jan Paweł II – Polonia Semper Fidelis”, której towarzyszyła wystawa fotograficzna i album, prezentujące zdjęcia fotografa papieskiego Grzegorza Gałązki oraz najpiękniejsze teksty Ojca Świętego, wybrane z licznych spotkań z Rodakami, aby przypominały o ich duchowym dziedzictwie. Uroczysty Koncert Dzięczyny „TE DEUM LAUDAMUS” w Bazylice Santa Maria Maggiore, w którym wystąpili najwybitniejsi polscy artyści i zespoły, zakończył trzydniowe spotkanie Polonii. Organizatorami Światowego Spotkania Polonii byli Rada Polonii Świata, Europejska Unia Wspólnot Polonijnych, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” i Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej przy Stolicy Apostolskiej. ■

Festiwale folklorystyczne

– święto folkloru polonijnego

Jedna z cyklicznych imprez realizowanych przez „Wspólnotę Polską” i zarazem jedna z największych imprez polonijnych to Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Rzeszowie. Wydaje się, że niesłabnąca popularność Festiwalu znajduje przyczynę w jego autentyczności, w spontanicznym zapale, jaki cechuje wszystkich jego uczestników.

W dzisiejszym świecie, ogarniętym globalną uniformizacją, imprezy, takie jak ta, stają się szansą podkreślenia własnej odrębności, własnej tożsamości, szansą zaczerpnięcia z własnej kultury i przeszłości energii nie-

zbędnej do sprostania wyzwaniom współczesnego życia. Autentyczność potrzeb i zachowań, autentyzm amatorskich, w szlachetnym rozumieniu tego słowa, wykonan, bliskich rzecz- wistemu ludowemu folklorowi,

przywoływanemu z potrzeby serca, sprawia, że festiwal to wyjęty z codzienności czas prawdziwego święta.

Stowarzyszenie jest także organizatorem Polonijnego Festiwalu

Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych, w odróżnieniu od swego starszego brata, wielkiego rzeszowskiego festiwalu, skierowanego do najmłodszych adeptów ludowego tańca.

Każda edycja festiwalu rozpoczyna się barwnym korowodem zespołów ulicami miasta. W Rzeszowie najczęściej jest to ok. 1500 uczestników, ponad 40 zespołów z całego świata. Występują zespoły z dalekiej Australii, Brazylii, najwięcej zespołów przyjeżdża z Kanady i Stanów Zjednoczonych oraz z Europy: Wielkiej Brytanii, Francji, Szwecji, Niemiec, Austrii, Szwajcarii, Czech, Litwy, Białorusi, Ukrainy, Rosji i Mołdawii oraz z Kazachstanu.

Dynamiczny rozwój imprezy stawiał przed organizatorami coraz większe wymagania w zakresie warunków organizacji, zapewnienia odpowiedniej bazy pobytowej, sal tanecznych na próby, odpowiednich scen i estrad na występy, a także dobrego przygotowania programu występów oraz wycieczek edukacyjnych po regionie. Festiwale zawsze spełniały funkcję edukacyjną, wcześniej wynikało to z zapotrzebowania zespołów, które oczekiwały pomocy merytorycznej etnografów, choreografów, muzyków. W odpowiedzi na takie potrzeby zrodziło się Polonijne Studium Choreograficzne, kształcące odpowiednią kadrę dla zespołów. Obecnie edukacja skierowana jest bardziej na poznawanie Podkarpacia poprzez koncerty zespołów w miastach i gminach południowo-wschodniej Polski. Stwarzają one okazję do kontaktu z mieszkańcami różnych środowisk oraz poznania lokalnych atrakcji turystycznych.

Wiele starań dokładano też celem wzbogacenia kolejnych festiwali różnymi imprezami towarzyszącymi, jak na przykład: występy polskich artystów i zespołów profesjonalnych oraz grup amatorskich,

targi plastyczne i kiermasze sztuki, konkursy wiedzy o historii ojczyzny, konferencje na temat języka i kultury polskiej.

Poziom prezentacji zespołów rośnie, a zespoły, których członkowie związani są pochodzeniem z różnymi regionami, ukazują bogactwo polskiego folkloru oraz coraz wyższy kunszt taneczny. Ogromnym zainteresowaniem cieszy się też zawsze folklor innych narodów prezentowany w koncertach tańców i pieśni krajów zamieszkania.

Po latach należy stwierdzić, że festiwale spełniły zakładane cele, bo jak pisał w katalogu Festiwalu prof. Andrzej Stelmachowski: *„To kilkudniowe święto tańca i śpiewu wyrosło znacznie ponad zwykły, folklorystyczny festiwal (...) Wyróżniająca jest jego autentyczność i intensywność przeżyć, jakie towarzyszą wykonawcom podczas całej imprezy”*.

Tę atmosferę autentycznej radości z prezentowania narodowych tańców zespoły polonijne przywiozły

ze środowiska krajów zamieszkania, gdzie organizują podobne imprezy artystyczne, biorą udział w przeglądach narodowych tradycji i są często zapraszane przez organizatorów do upiększenia swoim tańcem imprezy amerykańskiej, kanadyjskiej czy niemieckiej.

Polski folklor jest dla wielu tancerzy, będących kolejnym pokoleniem emigrantów, po prostu jedynym znakiem przynależności do polskiej kultury łączącej Polaków z kraju, z zagranicy i tych wszystkich, którzy rozsiani po całym świecie, w większym lub mniejszym stopniu czują w sobie część polskiej duszy.

Młodzi tancerze niejednokrotnie słabo lub w ogóle nie znają języka polskiego, ale właśnie taniec, muzyka i śpiew przodków stają się dla nich wspólnym językiem emocji łączących z Polską. Zatem tym co łączy te pokolenia dziadków, ojców, dzieci i wnuków, tańczących w jednym zespole, jest wspólna zabawa i autentycznie przeżywany polski folklor stanowiący część polskiej kultury. ■

Światowe Igrzyska Polonijne

Nawiązując do przedwojennej tradycji igrzysk polonijnych, idei jednoczenia Polaków z całego świata przez sport i odpowiadając na zainteresowanie polonijnych stowarzyszeń i drużyn sportowych, „Wspólnota Polska” jest corocznie współorganizatorem, wraz z miastami gospodarzami, igrzysk polonijnych.

Światowe Letnie Igrzyska Polonijne to bez wątpienia największe sportowe polonijne święto organizowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Igrzyska Polonijne są organizowane w różnych miastach Polski już od 1934 roku.

Sportowe zmagania organizowane są na przemian co dwa lata i są to: Światowe Letnie Igrzyska Polonijne, w których bierze udział ok. 1500 osób oraz Światowe Zimowe Igrzyska Polonijne, na które przyjeżdża ok. 1000 zawodników. Igrzyska opierają się na idei olimpijskiej, zawsze na uroczystej inauguracji z udziałem olimpijczyków zapa-

lany jest znicz igrzysk, a po ogłoszeniu wyników, rozdaniu medali i pucharów, podczas uroczystego zamknięcia imprezy dokonuje się wygaszenia znicza. Niepisanym założeniem igrzysk jest również zasada, że ważniejszy jest przyjazd do kraju i uczestnictwo w rywalizacji sportowej niż sam wynik, zajęte miejsce indywidualne czy grupowe. Oczywiście ambicje sportowe rosną z roku na rok wraz z poprawą kondycji sportowej i przygotowań uczestników.

Igrzyska to nie tylko zawody lecz także i imprezy kulturalne, zwiedzanie gościnnych miast oraz inte-

gracja uczestników i sympatyków igrzysk. W zawodach sportowych rozgrywanych podczas Igrzysk Polonijnych uczestniczą Polacy mieszkający na stałe poza granicami Polski, reprezentując państwa, w których się osiedlili.

Amatorów sportów letnich i zimowych z całego świata przybywa, rywalizacja rośnie, a wspianymi kibicami są towarzyszące zawodnikom rodziny. Poza sportowym współzawodnictwem i walką o medale, igrzyska są okazją do spotkań, kontaktu ze znanymi sportowcami z kraju, olimpijczykami oraz działaczami sportowymi, trenerami i komentatorami, którzy uczestniczą w organizowanym przy tej okazji Sportowym Forum Polonijnym. Są one okazją do spotkania i rozmów z olimpijczykami, działaczami PKOl, dziennikarzami sportowymi oraz współorganizatorami i gospodarzami igrzysk. Igrzyska organizowane są przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” i władze samorządowe miast gospodarzy igrzysk.

Nazwa sportowych zawodów ulegała w czasie zmianom. W sierpniu 1991 r. w Krakowie odbyły się Polonijne Igrzyska Sportowe, w latach 1997 i 1999. w Lublinie zorganizowano Światowe Igrzyska Polonijne, natomiast w 2001 r. w Sopocie przeprowadzono Światowe Letnie Igrzyska Polo-

nijne i ta nazwa została przyjęta na kolejne edycje, które odbyły się: w Poznaniu w 2003 w Warszawie w 2005, w Słupsku w 2007, w Toruniu w 2009, we Wrocławiu w 2011 i w Kielcach w 2013.

Do idei organizowania Światowych Zimowych Igrzysk Polonijnych powrócono po wielu latach i dopiero od 2000 r. są organizowane regularnie zimowe rozgrywki. Obok klasyfikacji indywidualnej wprowadzono klasyfikację drużynową, do której włączone zostały punkty systemu olimpijskiego. Sportowcy rywalizowali w 6 dyscyplinach: narciarstwie alpejskim, narciarstwie klasycznym, carvingu, snowboardzie, łyżwiarstwie i saneczkarstwie, w czterech kategoriach wiekowych: juniorzy, seniorzy, master i old boy. Z roku na rok przybywały nowe konkurencje, jak biegi, biathlon, slalom gigant olimpijski czy hokej, który cieszy się ogromną popularnością w polonijnym świecie. „Beskidy 2004” z okazji wejścia Polski do Unii Europejskiej i ogłoszenia roku „Europejskim Rokiem Edukacji przez Sport” wprowadziły

konkurencję „Postawa fair play”, której pomysłodawcą i fundatorem była Europejska Unia Wspólnot Polonijnych, a nagrodą Puchar Prezydenta EUWP.

Poza współzawodnictwem igrzyska są tak pomyślane, aby zarówno uczestnicy, jak i towarzyszące im rodziny oraz przyjaciele mieli zapewniony ciekawy program kulturalny i krajoznawczy. Współorganizatorzy dbają o pokazanie gościom polonijnym najciekawszych obiektów swojego regionu, zabytków i nowoczesnych rozwiązań, a w ofercie kulturalnej organizują koncerty, spektakle teatralne i festyny.

Ponieważ sport potrafi łączyć rozsiansych po świecie w wielką polską rodzinę, dlatego od kilkunastu już lat corocznie na Polonijne Igrzyska Młodzieży Szkolnej przyjeżdżają do Łomży uczniowie, potomkowie Kresowiaków ze Wschodu, z Litwy, Ukrainy, Białorusi, Łotwy, Estonii i Rosji, aby ćwiczyć się i rywalizować w sportowych dyscyplinach z młodzieżą z łomżyńskich szkół. W zawodach bierze udział

ok. tysiąca uczestników. Organizatorami szkolnych rozgrywek są Łomżyński Oddział „Wspólnoty Polskiej”, miejskie szkoły i Uczniowskie Kluby Sportowe. Zawody odbywają się na pięknych obiektach sportowych miasta.

Rekordową frekwencję na Światowych Letnich Igrzyskach Polonijnych odnotowano na Dolnym Śląsku w 2011 r., wtedy wystartowało w 27 dyscyplinach ponad 1600 zawodniczek i zawodników z prawie 30 krajów. Za kilka miesięcy w dniach 2–9 sierpnia br. odbędą się XVII Światowe Letnie Igrzyska Polonijne Śląsk 2015, organizowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” oraz Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

Zachęcamy wszystkich do udziału w Igrzyskach Polonijnych na Śląsku, do rywalizacji o najlepsze miejsca w zawodach, do pogłębiania tak ważnych w dzisiejszych czasach procesów integracyjnych między środowiskami polonijnymi i do wzmacniania więzi z naszą ukochaną ojczyzną! ■

Ochrona dziedzictwa kulturowego poza granicami kraju

Działania na rzecz polskiego dziedzictwa kulturowego poza granicami kraju oraz upowszechnianie wiedzy na jego temat były od początku istnienia „Wspólnoty Polskiej” jednym z jej celów statutowych. Ochrona i ocalenie zniszczonych za wschodnią granicą obiektów była zadaniem ważnym także ze względu na podtrzymanie tożsamości narodowej Polaków na Wschodzie.

Powołany w 1993 r. specjalny Ośrodek do spraw ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego poza granicami kraju pod kierunkiem prof. Ryszarda Brykowskiego prowadził różnorodne prace. Były to m.in.: konserwacja, rekonstrukcje i zabezpieczenia malarstwa ściennego i ołtarzy w świątyniach na Ukrainie i Białorusi, a także konserwacja malarstwa sztalugowego, epitafiów, nagrobków i pomników oraz projekty, nadzory i ekspertyzy w placówkach muzealnych. Ośrodek realizował zadania na Białorusi, w Chile, we Francji na Litwie, na Łotwie, w Rosji, w Rumunii i na Ukrainie.

Ośrodek prowadził prace polegające na rewaloryzacji oraz pracach remontowych i konserwatorskich zabytków polskich lub z Polską związanych, znajdujących się poza granicami kraju, rewaloryzacji zabytkowych cmentarzy oraz renowacji, ochronie i zachowaniu miejsc pamięci i martyrologii za granicą, jak również na dokumentowaniu utraconego i rozproszonego za granicą polskiego dziedzictwa (w tym min. badania naukowe, kwerendy biblioteczne i archiwalne i inwentaryzacja).

Prace konserwatorskie prowadzone były w 6 krajach (Chile, Białoruś, Litwa, Łotwa, Rumunia i Ukraina). Do najważniejszych należały prace w lwowskiej Katedrze Metropolitalnej. Na Ukrainie Ośrodek prowadził jeszcze prace min. przy Katedrach w Łucku i w Kamieńcu Podolskim, kościołach parafialnych w Brzozdowcach, Chodorowie, Czerniowcach Dobromilu, Hołobach, Jaworowie, Kołomyi, Niżankowcach, Nowym Mieście, Obertynie i Rudkach.

W Chile wykonano konserwację pomnika-grobowca Ignacego Domeyko i jego rodziny, na Białorusi obrazu z kościoła parafialnego w Różanie, na Litwie organów z kościołów w Koleśnikach, Miednikach i Wojdatkach, a na Łotwie obrazu z kościoła w Krasławie.

W ramach prac polegających na renowacji, ochronie i zachowaniu miejsc pamięci i martyrologii za granicą Ośrodek przeprowadził min. konserwację betonowo-kamiennego pomnika żołnierzy II Brygady Legionów z 1915 r. w Kirlibabie w Rumunii, rekonstrukcję zniszczonej tablicy na pomniku upamiętniającym II Brygadę Legionów w Nadwórnej, konserwację metalowych elementów uszkodzonej kamiennej płyty na pomniku-nagrobku żołnierzy II Brygady Legionów w Zielonej na Ukrainie.

Ośrodek przeprowadził też ekspertyzy stanu zachowania obrazów min. w kościele parafialnym w Adamowiczach na Białorusi, stanu zachowania kościoła i cmentarza przykościelnego w Łuczaju oraz w kościele parafialnym w Miorach.

W kościele parafialnym w Adamowiczach Ośrodek dofinansował zakup materiałów budowlanych na remont dachu i drzwi głównych, w zespole kościelno-klasztornym Sióstr Niepokalanek w Słonimiu dofinansował rekonstrukcję XVIII-wiecznej bramy dzwonnicy.

W ramach współpracy z Kołem Naukowym Studentów Historii Sztuki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego Ośrodek przeprowadził inwentaryzację m.in. kościołów i klasztorów w dekanacie lubomelskim, budowli kościelnych w dawnych dekanatach Ostropol, Sarny i Włodzimierz diecezji wołyńskiej, inwentaryzację zabytków architektury sakralnej w dekanatach ostrońskim i korzeckim diecezji łuckiej.

Działalność Ośrodka ds. Polskiego Dziedzictwa Kulturowego Poza Granicami Kraju założonego w 1993 r. przy Zarządzie Krajowym w Warszawie i kierowanego przez prof. Ryszarda Brykowskiego kontynuuje Ośrodek Ochrony Polskiego Dziedzictwa za Granicą, który działa przy Krakowskim Oddziale SWP od stycznia 2010 r. Kierownikiem Ośrodka jest Jerzy T. Petrus - wicedyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu.

W latach 2010–2014 ośrodek kontynuował zadania inwenta-

ryzacyjne i konserwatorskie na Białorusi i Ukrainie. Realizował rekonstrukcję XVIII-wiecznego ołtarza głównego z kościoła w Międzyrzeczu Koreckim na Ukrainie, zakończył prace konserwatorskie przy drewnianej kaplicy św. Rocha z XVIII w. w Szabuniach na Białorusi oraz prace inwentaryzacyjne nagrobków na zachowanych polskich cmentarzach dawnego powiatu trembowelskiego oraz zabytków sakralnych na terenie diecezji łuckiej na Ukrainie. Realizowano również zadania o charakterze remontowym w Katedrze w Żytomierzu oraz w Kaplicy Seminaryjnej we Lwowie. Prace konserwatorskie kontynuowano w Kościele w Krasławiu na Łotwie oraz w Kaplicy Wiśniowieckich w Katedrze Lwowskiej. Wykonano inwentaryzację malarstwa polskiego w zbiorach Lwowskiej Galerii Sztuki. W ostatnim okresie do najważniejszych prac konserwatorskich należały prace w Katedrze Metropolitalnej we Lwowie. ■

Lato z Polską

Co roku na zaproszenie Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, w ramach programu „Lato z Polską”, przyjeżdżają do Polski na letni wypoczynek połączone z edukacją uczniowie polskiego pochodzenia ze Wschodu. Akcja „Lato z Polską”, będąca inicjatywą śp. Macieja Płażyńskiego, odbywa się od roku 2009. Kilkunastodniowe pobyty edukacyjne dla dzieci polskiego pochodzenia ze Wschodu, w wieku 10–14 lat, które odwiedzają Polskę w czerwcu oraz w lipcu i sierpniu, to zachęta do poznawania kraju przodków i nauki języka polskiego.

Program jest realizowany od początku we współpracy z licznymi samorządami z całej Polski, ma na celu przybliżenie młodym rodakom i ich opiekunom historii i kultury Polski. Poprawa umiejętności językowych, ćwiczenia podczas zajęć integracyjnych z rówieśnikami, przyczynia się również do zacieśniania więzów z ojczyzną. Pobyty wakacyjne cie-

szą się ogromnym powodzeniem. Organizowane w dużych i mniejszych ośrodkach w całym kraju, nad morzem i w górach, pozwalają na pokazanie dzieciom miejsc historycznych, atrakcji turystycznych, muzeów, a także dostarczają zdrowej rozrywki w ośrodkach sportu i na boiskach. Młodzi goście, wyjeżdżając do domów, potwierdzają, że „zakochali się

w Polsce” i chcieliby jeszcze raz przyjechać.

Pobyty wakacyjne mogą być również atrakcyjne w stolicy, o czym przekonało się dwiesięć dzieci zaproszonych przez urząd miast st. Warszawy na dziesięciodniowy pobyt w ramach programu „Lato z Polską” w latach 2010 i 2011.

Od początku obserwujemy zainteresowanie samorządów lokalnych (województw, powiatów, gmin i miast) udziałem w kolejnych edycjach „Lata z Polską”. Niektóre z nich włączały się w akcję w formie pomocy finansowej, inne zapraszają dzieci do siebie. Ponadto akcja miała wielu sponsorów: Bank Nordea, Fundacja PZU, Żegluga Gdańska, Stacja Morska Instytut Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego, Aqua Park, Akwarium Gdyńskie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni i wielu, wielu innych. Wizyty naszych rodaków cieszyły się dużym zainteresowaniem mediów, zarówno lokalnych, jak i ogólnokrajowych, co sprzyjało nagłośnieniu akcji i zwiększeniu zainteresowania polskiej opinii publicznej problemami Polaków na Kresach. Rekrutację uczestników prowadziły polskie organizacje społeczno-kulturalne z terenów byłego ZSRR oraz polskie parafie i konsulaty RP. Wyjazd dla dzieci był nagrodą za naukę języka polskiego w krajach pochodzenia. Młodzi goście ze Wschodu co roku opuszczali nasz kraj bardzo zadowoleni, z bagażem pięknych wspomnień i wrażeń. I oczekiwali na rewizyty rówieśników z Polski, z którymi nawiązali kontakty. Samorządy lokalne są bardzo chętne do odwiedzenia polskich dzieci z Białorusi, Ukrainy oraz Rosji w miejscu ich zamieszkania i pokazania dzieciom z Polski, w jakich warunkach żyją ich rówieśnicy. Jest to także dla nich żywa historia Kresów Rzeczypospolitej. ■

Dzień Polonii i Polaków za Granicą

2 maja Polacy na całym świecie obchodzą Dzień Polonii. Święto ustanowione zostało w 2002 r. w uznaniu „wielowiekowego dorobku i wkładu Polonii i Polaków za granicą w odzyskanie przez Polskę niepodległości, wierność i przywiązanie do polskości oraz pomoc krajowi w najtrudniejszych momentach, w celu potwierdzenia więzi z Macierzą i jedności wszystkich Polaków, tak mieszkających w Kraju, jak i żyjących poza nim”.

Jego uroczyste obchody mają przypominać Polakom w kraju o milionach naszych rodaków mieszkających poza granicami, rodakom żyjącym na obczyźnie o ich korzeniach i pomagać w zachowaniu świadomości narodowej. Dzień Polonii i Polaków za Granicą jest o dwa lata starszy od Dnia Flagi. Tego dnia łączymy się z tymi, których zatrzymała powojenna zmiana granic. Pamiętamy o tych, którzy opuścili kraj w poszukiwaniu lepszego losu. I myślimy o tych, których wyjazd

był wynikiem wyborów ideowych i moralnych.

Od 2004 r. Dzień Polonii i Polaków za Granicą obchodzony jest razem z Dniem Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Punktem kulminacyjnym tego święta jest podniesienie o godz. 12 flagi państwowej na maszt na dziedzińcu Pałacu Prezydenckiego.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” co roku w dniu 2 maja organizuje w Warszawie spotkanie przedstawicieli Polonii z wielu regionów świata,

którzy biorą udział w uroczystości Święta Flagi Narodowej przed Pałacem Prezydenta RP i odbierają flagi z rąk Głowy Państwa. Tradycyjnie w tym dniu w warszawskim Domu Polonii odbywa się spotkanie Polonii z Prezydentem RP, podczas którego Prezydent wręcza odznaczenia państwowe osobom zasłużonym w działalności na rzecz Polonii i Polaków za granicą.

W dniu 3 maja goście polonijni uczestniczą w obchodach Święta Konstytucji 3 Maja. ■

Światowe Zjazdy Nauczycieli Polonijnych

Przyszłość szkół polonijnych, znaczenie nauki języka polskiego dla rozwoju uczniów migrujących, wpływ migracji na zmiany tożsamości u dzieci oraz rola dwujęzyczności jako szansa na zachowanie języka ojczystego i wzbogacenie poprzez nową kulturę – to najważniejsze zagadnienia w debacie nad stanem oświaty polonijnej, którą podejmują Światowe Zjazdy Nauczycieli Polonijnych w Ostródzie.

Od kilku lat na zaproszenie wiceprezesa „Wspólnoty Polskiej” Dariusza Piotra Bonisławskiego w zjazdach biorą udział przedstawiciele stowarzyszeń nauczycieli polonijnych z całego świata.

Dzięki tym spotkaniom powstały ciekawe projekty dla młodzieży polonijnej. „Akademia Polskość” to projekt edukacyjny i szkoleniowy dla nauczycieli i młodzieży w USA, realizowany we współpracy z Wyższą Szkołą Psychologii Społecznej

i Kongresem Polonii Amerykańskiej. Projekt „Polonijna Akademia Wiedzy i Umiejętności dla uzdolnionej młodzieży polonijnej – Laboratorium Diagnostyki Molekularnej” realizowany jest na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim we współpracy z Nordycką Unią Oświaty Polonijnej.

Zjazdy są okazją do zdiagnozowania obecnego stanu oświaty polonijnej i wypracowania nowych modeli rozwoju we współpracy z instytucjami państwa pol-

skiego, jak możliwości zastosowania nowych technologii w edukacji, kampanii medialnej promującej nauczanie języka polskiego poza granicami kraju oraz wsparcia prawnego, finansowego i organizacyjnego oświaty polonijnej stosownie do potrzeb danej społeczności polonijnej. Spotkania te są także okazją do podzielenia się osiągnięciami oraz do wyrażenia uznania wybitnym polonijnym nauczycielom i pedagogom. ■

Imprezy cykliczne

Cyklicznie co dwa lata odbywa się Złot Młodzieży Polonijnej „Orle Gniazdo”, realizowany przez Wielkopolski Oddział „Wspólnoty Polskiej” w Poznaniu, na który zjeżdżają się z całego świata młodzi-dorośli, liderzy młodzieżowego ruchu polonijnego lub ci, którzy dopiero chcą coś zrobić w swoim środowisku.

Udział w międzynarodowej grupie prawie setki rówieśników jest okazją do rozwijania swoich zdolności na różnego rodzaju warsztatach pod okiem instruktorów, aby efekty pracy pokazać na zakończenie zlotu. Tradycyjnie, nawiązując do hasła zlotu, młodzież odwiedza zabytki Wielkopolski i poznaje współczesną Polskę.

„Kresy” to jedyny na świecie konkurs recytatorski, który promuje

polską poezję wśród Polaków mieszkających poza krajem. Z inicjatywy Podlaskiego Oddziału „Wspólnoty Polskiej” w Białymstoku przy współpracy białostockiego oddziału Towarzystwa Kultury Teatralnej od ponad dwudziestu lat co roku poezję Adama Mickiewicza recytują młodzi pasjonaci z krajów Europy Wschodniej i Południowej. Jest ich już przez dwie dekady ponad 40 tysięcy, a co roku przybywają nowi.

Bogactwo łączące kulturę polską i ukraińską znalazło swoich wielbicieli w Filharmonii Lwowskiej, gdzie od kilku lat organizowany jest z dużym sukcesem Międzynarodowy Festiwal „Odkrywamy Paderewskiego”. Inicjatorami i organizatorami festiwalu są prezes Polsko-Ukraińskiej Fundacji im. Ignacego Jana Paderewskiego Adam Bala i solistka Filharmonii Lwowskiej Marianna Humetska przy wsparciu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Warszawskiej Opery Kameralnej i Filharmonii Lwowskiej, dla których myślą przewodnią stała się popularyzacja postaci i dzieła Ignacego Jana Paderewskiego, wielkiego pianisty, kompozytora, polityka i filantropa. W bogatym programie koncertowym występują znakomici artyści z kraju i zagranicy, znani w stolicach krajów Europy i świata.

Miasta partnerskie Wilno i Warszawa wyrażają bliskość duchową, kulturalną i kulinarną poprzez organizowane corocznie Dni Wilna w Domu Polonii w Warszawie oraz Dni Kultury Polskiej w Wilnie. Wystawy znakomitych artystów, koncerty znanych muzyków i młodych twórców, kiermasze wileńskich wyrobów, wielkanocne palmy wileńskie oraz degustacja tradycyjnych potraw przyciągają setki miłośników bliskiej sobie kultury i tradycji obu miast. A nastrój, lekkość i wdzięk polskich szlagierów z dwudziestolecia międzywojennego, z wileńskim akcentem i dowcipem, wspaniale prezentuje niezastąpiona Kapela Wileńska. ■

Współpraca z Prezydentami RP

Współpraca „Wspólnoty Polskiej” z urzędem Prezydenta RP przebiega na płaszczyźnie spraw polonijnych w zakresie kontaktów przedstawicieli Polonii z głową państwa, przyznawania odznaczeń zasłużonym Rodakom z zagranicy, ustawy o repatriacji czy Karcie Polaka i udziału w zespołach konsultacyjnych dotyczących Polonii.

W 2007 r. na III Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy do gmachu Sejmu przybył prezydent RP Lech Kaczyński i zwrócił się do Polonii z podziękowaniem za „wielkie zasługi” i pomoc opozycji w czasach „trzeciej

wielkiej konspiracji”. Zapowiedział, że zrobi wszystko, by emigracja młodych ludzi za granicę miała charakter przejściowy. Podkreślił także konieczność podtrzymywania patriotyzmu, a nie nacjonalizmu,

myślenia kategoriami historycznymi oraz umacniania więzi między Polską a Polakami żyjącymi za granicą.

W marcu 2010 r. w Zakopanem prezydent Kaczyński otwierał Światowe Zimowe Igrzyska Polonijne, a ciekawym akcentem jego wystąpienia był apel do lokalnych władz, by ponowić starania o zorganizowanie w Polsce zimowych igrzysk olimpijskich.

Pierwszym Prezydentem RP, który odwiedził Dom Polonii w Warszawie, siedzibę władz „Wspólnoty Polskiej”, jest Bronisław Komorowski, który już z okazji 20-lecia nadał ordery i odznaczenia osobom zasłużonym w działalności polonijnej. Od kilku lat powstała nowa tradycja, że prezydent Komorowski spotyka się z przedstawicielami Polonii w dniu 2 maja w Domu Polonii z okazji Dnia Polonii i Polaków za Granicą oraz zaprasza do Pałacu Prezydenckiego na uroczystości Dnia Flagi. W Belwederze gościli też wielokrotnie repatrianci wraz z rodzinami, którzy w okresie Świąt Bożego Narodzenia byli przyjmowani przez Prezydenta RP. Prezydent Komorowski spotykał się z Polonią dwa razy w Rzymie podczas uroczystości beatyfikacji i kanonizacji Ojca Świętego Jana Pawła II. ■

XX-lecie Stowarzyszenia

Jubileuszowe uroczystości XX-lecia Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, na które zjechali przedstawiciele Polonii z całego świata i wielu przyjaciół z kraju, rozpoczęły się w październiku 2010 r. Mszą św. w intencji Stowarzyszenia i jego dwu nieżyjących prezesów, śp. prof. Andrzeja Stelmachowskiego i śp. Macieja Płażyńskiego.

W Domu Polonii nastąpiło odsłonięcie tablic poświęconych prezesom „Wspólnoty Polskiej”, którego wraz z ich rodzinami dokonał marszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz. Z okazji jubileuszu Prezydent RP Bronisław Komorowski nadał ordery i odznaczenia osobom zasłużo-

nym w działalności polonijnej: „Za wybitne zasługi dla Polonii na świecie, za promowanie Polski oraz działalność na rzecz krzewienia polskich tradycji i kultury”, a dekoracja odbyła się w Pałacu Prezydenckim. W Domu Polonii zasłużonym rodakom i pracownikom medale

„Wspólnoty Polskiej” wręczył prezes Stowarzyszenia Longin Komołowski. Zwieńczeniem uroczystości jubileuszowych była gala i rozdanie dorocznych nagród TV Polonia „Za zasługi dla Polski i Polaków poza granicami kraju” na Zamku Królewskim. ■

Centrum Koordynacyjne Pomocy Polakom Donbasu

W ostatnich dniach 2014 r. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” powołało CENTRUM KOORDYNACYJNE POMOCY POLAKOM DONBASU, którego celem jest objęcie opieką osób polskiego pochodzenia z terenów wschodniej Ukrainy objętych konfliktem.

Realizując program pomocy dla osób polskiego pochodzenia z terenów objętych działaniami wojennymi, podjęliśmy współpracę z:

- organizacjami polskimi na Ukrainie;
- Europejską Unią Wspólnot Polonijnych;
- Federacją Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP;
- Polsko-Ukraińską Izbą Gospodarczą;
- Zespołem Pomocy Kościołowi na Wschodzie przy Konfederacji Episkopatu Polski;
- instytucjami rządowymi i pozarządowymi RP.

Wsparciem obejmujemy:

- osoby polskiego pochodzenia, mieszkające na terenie objętym walkami zbrojnymi;
- osoby polskiego pochodzenia, które opuściły tereny objęte walkami i mieszkają w Polsce;
- osoby polskiego pochodzenia, które opuściły tereny objęte walkami w ramach rządowej akcji ewakuacyjnej z 13 stycznia 2015 r.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” poprzez funkcjonujący w jego ramach Instytut Kształcenia Ustawicznego realizuje kursy języka polskiego dla osób polskiego pochodzenia, które zostały ewakuowane przez rząd RP do Polski. Po przylocie do Polski wszystkie ewakuowane osoby wypełniły specjalne kwestionariusze, które pozwoliły m.in. na określenie poziomu znajomości języka polskiego. Część przybyłych już wtedy posługiwała się językiem polskim, ale poziom jego znajomości był zróżnicowany. Na podstawie stopnia znajomości języka polskiego dokonano podziału przybyłych na kilkusobowe grupy i tydzień po przylocie do kraju osoby ewakuowane z Donbasu rozpoczęły naukę języka polskiego. Grupa 131 dorosłych w ośrodkach w Rybakach i Łańsku miała zajęcia z języka polskiego z elementami historii i kultury polskiej w dwunastu zespołach, na pięciu poziomach umiejętności.

Z inicjatywy Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” odbył się cykl spotkań o charakterze konsultacyjnym z przedstawicielami Biura Pomocy

i Projektów Społecznych Miasta Stołecznego Warszawy oraz z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej właściwych dzielnic, w których zamieszkują osoby polskiego pochodzenia z Donbasu. W rezultacie, pracownicy socjalni zweryfikowali potrzeby poszczególnych osób i rodzin celem objęcia ich możliwą opieką. Tego typu działania, w czym staramy się mieć swój udział, podejmowane są również w innych miastach w Polsce, gdzie mieszkają osoby polskiego pochodzenia z Donbasu wraz ze swoimi rodzinami.

W działania na rzecz Polaków z Donbasu włączone zostały oddziały SWP na terenie całej Polski.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” gorąco zaprasza samorządy, placówki oświatowe, firmy, korporacje i wszystkich dobrej woli do objęcia PATRONATEM osoby lub rodziny polskiego pochodzenia z Donbasu.

Zapraszamy do współpracy wszystkie podmioty zainteresowane losem naszych Rodaków znajdujących się w niebezpieczeństwie zagrożenia zdrowia i życia. ■

Koordinator Centrum: Anita Staszkievicz
tel. +48 605 881 870
e-mail: polacydonbasu@swp.org.pl

ZBUDUJMY RAZEM DOM DLA NASZYCH RODAKÓW WE LWOWIE!

Federacja Organizacji Polskich
na Ukrainie,
Towarzystwo Kultury Polskiej
Ziemi Lwowskiej,
Rada Konsultacyjna Domu
Polskiego we Lwowie
oraz

zwracają się z gorącą prośbą
o dokonywanie dobrowolnych
wpłat na budowę
Domu Polskiego

NAJNOWOCZESNIEJSZY NA UKRAINIE PIERWSZY TEGO TYPU OBIEKT WE LWOWIE

Dom Polski - Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego we Lwowie będzie ośrodkiem kultury, nauki, promocji języka polskiego i polskich tradycji narodowych oraz nowoczesnym centrum medialnym i konferencyjnym, dysponującym wielofunkcyjną salą widowiskową i miejscami noclegowymi.

P o długoletnich staraniach społeczność polska otrzymała prawa do nieruchomości, na której ma powstać Dom Polski - Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego we Lwowie.

W 2012 r. Rada Miasta Lwowa na wniosek Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie przedstawiła do wyboru kilka obiektów na Dom Polski. Wybrany został obiekt na terenie likwidowanego miasteczka wojskowego przy ul. Szewczenki 3a.

W 2013 roku powołana została Rada Konsultacyjna Domu Polskiego, w skład której weszli: Emilia Chmielowa - Prezes

Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie, Emil Legowicz - Prezes Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej oraz prof. Mieczysław Grzegocki - Prorektor Lwowskiego Uniwersytetu Medycznego.

Rada Konsultacyjna zatwierdziła koncepcję programowo-użytkową Domu Polskiego.

W 2014 r. opracowana została dokumentacja projektowo-kosztorysowa, według której od 2015 r. będzie realizowana budowa.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”
ul. Krakowskie Przedmieście 64
00-322 Warszawa
NR RACHUNKU BANKOWEGO
DO PRZELEWÓW KRAJOWYCH:
60 1060 0076 0000 3310 0016 0756

NR IBAN RACHUNKU BANKOWEGO
DO PRZELEWÓW ZAGRANICZNYCH:
PL60 1060 0076 0000 3310 0016 0756
kod BIC Banku: **BPHKPLPK**

Prosimy w tytule przelewu podać:
„Dom Polski we Lwowie”

HOTEL ZAMEK PUŁTUSK ★★★

Dom Polonii

**Kompleks konferencyjno-
hotelowo-gastronomiczny,
znany z wyśmienitej kuchni
staropolskiej, zapewnia wysoki
standard świadczonych usług
i profesjonalną obsługę.**

DYSPONUJEMY:

101 miejscami noclegowymi w Zamku
w pokojach jedno- i dwuosobowych,
apartamentach, jak również pokojami
kategorii turystycznej.

ORGANIZUJEMY:

- ★ Pobyty indywidualne i grupowe
- ★ Firmowe imprezy integracyjne
- ★ Wesela, bankiety
- ★ Polskie święta (Boże Narodzenie, Wielkanoc)

HOTEL ZAMEK PUŁTUSK * DOM POLONII**
06-100 Pułtusk, ul. Szkolna 11
tel. (+48) 23 692 90 00, fax. (+48) 23 692 05 24
e-mail: rezerwacja@zamekpultusk.pl
www.zamekpultusk.pl